DOCTORIS SERAPHICI

S. BONAVENTURAE

S. R. E. EPISCOPI CARDINALIS

OPERA OMNIA

IUSSU ET AUCTORITATE

R.^{MI} P. DAVID FLEMING

TOTIUS ORDINIS FRATRUM MINORUM S. P. FRANCISCI VICARII GENERALIS

EDITA

STUDIO ET CURA PP. COLLEGII A S. BONAVENTURA

AD PLURIMOS CODICES MSS. EMENDATA

ANECDOTIS AUCTA PROLEGOMENIS SCHOLIIS NOTISQUE ILLUSTRATA

INDICES IN TOM. I.-IV.

AD CLARAS AQUAS (QUARACCHI)

PROPE FLORENTIAM

EX TYPOGRAPHIA COLLEGII S. BONAVENTURAE

MCMI

DOCTORIS SERAPHICI

S. BONAVENTURAE

S. R. E. EPISC. CARD.

OPERA OMNIA

DOCTORIS SERAPHICI

S. BONAVENTURAE

S. R. E. EPISCOPI CARDINALIS

OPERA OMNIA

IUSSU ET AUCTORITATE

R.^{mi} P. DAVID FLEMING

TOTIUS ORDINIS FRATRUM MINORUM S. P. FRANCISCI

VICARII GENERALIS

EDITA

STUDIO ET CURA PP. COLLEGII A S. BONAVENTURA

AD PLURIMOS CODICES MSS. EMENDATA

ANECDOTIS AUCTA PROLEGOMENIS SCHOLIIS NOTISQUE ILLUSTRATA

INDICES IN TOM. I.-IV.

AD CLARAS AQUAS (QUARACCHI)

PROPE FLORENTIAM

EX TYPOGRAPHIA COLLEGII S. BONAVENTURAE

MCMI.

INDICES

IN TOMOS I.-IV. OPERUM OMNIUM

DOCTORIS SERAPHICI

S. BONAVENTURAE

S. R. E. EPISC. CARD.

AD CLARAS AQUAS (QUARACCHI)
PROPE FLORENTIAM
EX TYPOGRAPHIA COLLEGII S. BONAVENTURAE

MCMI.

HOC TOMO CONTINENTUR

MONITUM.

Indices in Commentarios ad IV. libros Sententiarum denuo collegimus et digessimus, adhibita praecipue *Tabula seu indice generali in opera omnia S. Bonaventurae* a Bartholomaeo de Barberiis a Castrovetro Ord. Cap. elaborata et Lugduni anno 1681 excusa.

Primo loco exhibemus locos S. Scripturae, quorum expositio vel notabilis applicatio occurrit.

Secundo et tertio loco ordine alphabetico disposuimus indices rerum, tum generalem praecipue de rebus theologicis, tum specialem sententiarum philosophicarum; quas quidem ab aliis divisimus ea ducti ratione, quam in Prolegomenis ad IV. lib. Sententiarum indicavimus. In seligendis istis sententiis philosophicis strictiorem quandam rationem observavimus, indici generali reservantes omnes eas res, quas doctrina revelata aliquo modo attingit tam de rebus speculabilibus, quam de operabilibus. Exclusimus etiam inde ea quae ad rerum naturalium notitiam quandam descriptivam pertinent, item quaedam minoris momenti, vel quae de aliqua re tantum obiter dicta videntur.

Ad complendum conspectum doctrinae philosophicae S. Doctoris indici philosophico adjunximus etiam sententias ad philosophiam pertinentes, quae occurrunt in opusculis theologicis tomi V.

Doctrinae singula capita distinctis propositionibus integra exhibere et rationes, quibus fulciuntur, saltem contractas indicare conati sumus; auctoritates et aliorum scriptorum dicta a S. Doctore relata plerumque ipsis auctoris verbis posuimus. Cum vero alicui propositioni argumenti ad alterutram partem allati in responsione distinctio vel expositio additur, illud argumentum indicare plerumque omisimus.

In distribuendis singulorum articulorum propositionibus ordinem rebus, quantum fieri potuit, adaptatum sequi curavimus, tum ut res singulae facilius invenirentur, tum ut doctrinarum nexus inquirentibus patere posset; praeterea longiores articulos in paragraphos divisimus, quae quid comprehendant, vel per verba litteris grossioribus distincta indicatur, vel per summaria illis articulis praemissa.

In propositionum initio, nisi littera *grandi* incipiat, semper supplendum est ipsum nomen, quod articulo superscribitur, et quidem in casu nominativo, sive in singulari numero, sive in plurali. Quodsi aliquoties in alio casu supplendum nomen propositio ipsa exigat, prudens lector facile intelliget.

Indicis realis ratio postulabat, ut in subiungendis propositionibus sub certa voce res significata praecipue attenderetur, ne propter vocabula res cohaerentes disiungerentur; hinc ex. gr. multa, quae de scientia dicuntur, ponenda erant sub voce *cognitio* et vice versa; quae de actu credendi et diligendi, sub voce *fides* et *caritas*.

Quoad modum citandi notandum:

Libri horum Commentariorum designantur numeris romanis I, II, III, IV,

Paginae singulorum voluminum numeris arabicis,

Columnae cuiuslibet paginae litteris a, b.

Argumenta singula numeris arabicis in textu istorum librorum distincta, quibus quidem in margine ascribitur *Fundamenta*, indicantur littera f. cum numeris 1, 2, 3...; quibus autem ascribitur *Ad oppositum* vel quid simile, indicantur litteris arg. cum suis numeris, responsiones vero ad ista asterisco * apposito ad numeros arabicos.

Dubia circa litteram Magistri distinguuntur littera d. praeposita numeris arabicis.

Quoties propositio aliqua in eadem pagina invenitur, qua praecedens, alio autem loco, pagina indicatur per *ib.*, et subiungitur pars paginae; eadem vero pars eiusdem paginae indicatur per *ibid.*

INDEX PRIMUS

LOCI SACRAE SCRIPTURAE

QUOS IN SUIS COMMENTARIIS IN QUATUOR LIBROS SENTENTIARUM

S. BONAVENTURA INTERPRETATUS EST.[1]

EX LIBRO GENESIS.

1 Verba S. Scripturae hic ponuntur secundum textum Vulgatae. Aliquoties indicatur locus, qui explicationem alicuius sententiae S. Scripturae continet, quin ibi ipsa verba eiusdem explicite referantur.

EX LIBRO EXODI.

EX LIBRO LEVITICI.

EX LIBRO NUMERORUM.

EX LIBRO DEUTERONOMII.

EX LIBRO PSALMORUM.

EX LIBRO PROVERBIORUM.

EX LIBRO ECCLESIASTIS.

EX CANTICO CANTICORUM.

EX LIBRO SAPIENTIAE.

EX LIBRO ECCLESIASTICI.

EX LIBRO ISAIAE.

EX LIBRO IEREMIAE.

EX LAMENTATIONIBUS SEU THRENIS IEREMIAE.

EX LIBRO BARUCH.

EX LIBRO EZECHIELIS.

EX LIBRO DANIELIS.

EX LIBRO OSEE.

EX LIBRO IOELIS.

EX LIBRO AMOS.

EX LIBRO IONAE.

EX LIBRO MICHAEAE.

EX LIBRO NAHUM.

EX LIBRO HABACUC.

EX LIBRO ZACHARIAE.

EX LIBRO MALACHIAE.

EX LIBRO SECUNDO MACHABAEORUM.

EX EVANGELIO MATTHAEI.

EX EVANGELIO MARCI.

EX EVANGELIO LUCAE.

EX EVANGELIO IOANNIS.

EX ACTIBUS APOSTOLORUM.

EX EPISTOLA AD ROMANOS.

EX EPISTOLA PRIMA AD CORINTHIOS.

EX EPISTOLA SECUNDA AD CORINTHIOS.

EX EPISTOLA AD GALATAS.

EX EPISTOLA AD EPHESIOS.

EX EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

EX EPISTOLA AD COLOSSENSES.

EX EPISTOLA PRIMA AD THESSALONICENSES.

EX EPISTOLA SECUNDA AD THESSALONICENSES.

EX EPISTOLA PRIMA AD TIMOTHEUM.

EX EPISTOLA SECUNDA AD TIMOTHEUM.

EX EPISTOLA AD TITUM.

EX EPISTOLA AD PHILEMONEM.

EX EPISTOLA AD HEBRAEOS.

INDEX SECUNDUS

TABULA GENERALIS RERUM

QUAS IN SUIS COMMENTARIIS IN QUATUOR LIBROS SENTENTIARUM

S. BONAVENTURA EXPLICAVIT.

A

B

C

debet purgari a sensibilibus speciebus, a phantasticis imaginibus et a philosophicis rationibus I 59 d. 1 — Dei cognitio comprehensiva non habetur, nisi intellectus fide illustretur et captivetur I 365 d. 1 — Deus cognoscitur per fidem ut praesens alii, cui creditur II 545 a

— Trinitatis est cognitio solius fidei I 76 f. 1 — Intellectus ad cognoscendam Trinitatem indiget nova elevatione et cognitione infusa I 77 5* — Trinitas non cognoscitur nisi per fidem I 76 f. 3, b — Per naturalem rationem potest sciri Dei unitas, non tamen, quomodo compatiatur pluralitatem III 523 a. 524 3*, 4* — Per rationalem ascensum a creatura nullo modo cognoscitur trinitas personarum, sed cognoscitur trinitas appropriatorum I 76 b — Trinitas cognoscitur per positionem *ib.* f. 2 — Dei Trinitas est incomprehensibilis quantum ad vim receptivam, expressivam et iudicativam I 584 d. 1 — Dei unitatis et trinitatis est necessaria et sufficiens ad salutem I 106 d. 6

— **per speciem** est in quiete et statu, **per speculum** vero est in progressu III 682 5* — per speculum spectat ad fidem, cognitio in speculo vero ad cognitionem vespertinam *ibid.* — in speculo est media inter cognitionem apertam et in aenigmate II 123 5*. IV 31 d. 9 — Cognoscere Deum in creaturis est cognoscere ipsius praesentiam et influentiam, cognoscere Deum per creaturam est elevari a cognitione creaturae quasi per scalam mediam I 74 b. III 682 5* — Homo viator proprie cognoscit Deum per creaturam, semiplene vero tantum in creatura I 74 b — Comprehensores perfecte vident Deum in creaturis *ibid.* sq. II 141 f. 4. III 682 5*

— Mens **immediate** ab ipso Deo formatur I 73 a. 75 1*. II 124 6*. 271 b sq. — Anima beata non videt Deum per medium creatum, cum sit Deo immediatior ceteris creaturis III 303 f. 6 — In visione Dei est medium disponens, non vero medium deferens, nec deducens sive contemperans II 546 7* — Deus non videtur per medium deferens scilicet per Angelos, cum Deus sit immediate praesens animae *ibid.*

— Deus cognoscitur per contemplationem ut praesens intellectui in effectu proprio, per apparitionem ut praesens in signo proprio, per apertam visionem vero ut praesens in lumine suo et in se ipso II 545 a sq. — Videtur, oculi aspectum in Deum figi posse, ita ut ad nihil aliud aspiciat, quin tamen perspiciat, vel videat ipsum lumen II 546 6* — In natura integra mens erat immediata Deo quantum ad esse naturae, sed distabat quoad statum *ibid.* — in statu viae non attingit Deum immediate sicut dilectio II 545 4* — Medium cognoscendi Deum non est magis proportionale Deo quam cognoscens, sed magis proportionale cognoscenti II 124 6* — Medium non est dignius cognoscente, quia magis deservit potentiae quam praesit *ibid.*

— In statu innocentiae videbatur immediate sine velamine, sed non in sua essentia II 544 b — illius status est media inter cognitionem status gloriae et status miseriae, sed plus conformis cognitioni status praesentis quam futuri *ibid.* — In statu innocentiae Deus cognoscebatur per visionem intellectualem in effectibus interioribus gratiae II 545 a sq. 546 5* — In natura integra Deus videbatur in speculo sine aenigmate II 123 5*. 545 a. IV 31 d. 9 — Homo in statu naturae institutae cognoscebat Deum per creaturam tanquam per speculum clarum I 74 b

— Optimus modus cognoscendi Deum est per **experimentum** dulcedinis, cui coniuncta est cognitio, qui pertinet ad donum sapientiae III 748 2*. 775 5*. 778 1*. 779 3*, 5* — experimentalis commensuratur gratiae II 708 1* — experimentalis de Deo habetur a mundis corde in patria perfecte, in via vero imperfecte III 531 a — experimentalis est sapientia, qua illuminatur intellectus et stabilitur affectus *ibid.* — quae est per intimam unionem Dei et animae elevat supra cognitionem fidei secundum statum communem *ib.* b

— Creatura potest **videre** Deum in sua substantia, in quantum potest esse proportionabilis eidem III 303 f. 5 — requirit solam convenientiam ordinis cum Deo I 69 1*. III 305 3*. 531 b — requirit unionem per assimilationem ad cognitum III 297 a — Deum nec in patria immediate in se ipso videri haereticum est II 543 b. 546 b sq. — Deus non videbitur in sua claritate ut distincta ab ipsa essentia III 304 a — nec in solis quibusdam theophaniis II 543 b. 546 7*. III 304 a — videbitur ipse Deus ut fons luminis III 304 b — Deus in propria forma cognoscitur per visionem apertam IV 986 b

— divinae essentiae non obtinetur nisi gratuita Dei influentia II 123 a — Sapientia increata est supra animam, nec cognoscitur ab ea, nisi elevetur per gratiam III 298 3* — Deus a nulla creatura cognoscitur, nisi Deus condescendat ei per gratiam et immittat sui luminis radium II 123 a, f. 4, 6, 2* — Deus se facit cognosci per gratiam, ita ut cognoscens plus agatur quam agat II 123 a. 544 b. 546 7* — magis dicit passionem et effectum Dei quam actum cognoscentis III 305 6*. 324 4*, 6*

— Defectus virtutis cognoscitivae respectu Dei non tollitur perfecte nisi per **deiformitatem gloriae** I 69 a — Intellectus ad videndum Verbum formatur influentia luminis aeterni, per quam assimilatur Verbo III 297 a. 298 2*. 308 a, 1* — Anima separata nec per naturam nec per gratiam potest aspicere lucem summam, nisi adiuvetur per gloriam II 122 f. 3 — Dei forma propria improportionalis est omni oculo, qui non est sublimatus per gloriam IV 987 3* — Per deiformitatem anima proportionatur Deo non quantitative, sed qualitative III 305 6* — Anima in patria mediante deiformitate poterit clarissime Deum videre in se ipso II 546 7*

— In visione Dei est **beatitudo** summa II 122 f. 1 — divinae essentiae in essentia sive claritate sua est primum praemium II 123 a. 543 f. 4 — Visio perfecta facit animam beatam et constituit essentiale gaudium III 25 1*. IV 986 b — Intellectus noster non potest esse beatus, quousque perducatur ad clarum aspectum summi luminis II 266 a. 543 b — uniuscuiusque personae est de substantia beatitudinis I 55 f. 4 — mediata Dei non facit animam beatam III 303 f. 3. 304 a — Dei visio aperta dicitur paradisus III 464 1* — Visio non est tota merces nisi per concomitantiam II 142 d. 1 — includit dotem fruitionis et tentionis II 725 b — eius carentia debetur peccatis tam cognitivae quam affectivae *ibid.* — non stat cum poena sensibili II 797 a

— Verbi includit cognitionem **rerum** *per ipsum Verbum* ut rationem cognoscendi III 307 f. 2, 3, 4 — Idem lumen gloriae habilitat animam ad cognoscendum Verbum in se sub ratione lucis et ut exemplar aliorum III 308 4*. 315 b — rerum in Verbo non fit per habitum distinctum ab eo quo cognoscitur ipsum Verbum III 308 a — in Verbo fit per assimilationem ad Verbum ut rationem cognoscendi, nec requiritur species accepta a re nec appropriata rei *ibid.*, 1*, 2*, 5* — Deus et exemplar divinum est in glorificatis ratio cognoscendi secundum rem et essentiam II 80 4* — Verbum ut forma exemplaris potest esse intellectui creato ratio cognoscendi quodcumque creatum III 308 1* — In Verbo nemo potest quid videre, nisi videat Verbum I 300 arg. 2. II 139 f. 1 — Si quis vidisset Verbum et postea desiisset, non memoraretur rerum in Verbo visarum, nisi quatenus memoratur de cognitione Verbi, exclusa alia cognitione impressa III 309 5*

— Lumen gloriae non comparatur nisi ad illa cognoscenda, quae exemplar divinum repraesentat ut speculum voluntarium III 308 4* — Beati non cognoscunt omnia in Verbo nec infinita III 314 b sq. 316 a — Habitus gloriae essentialiorem habet comparationem ad Verbum, quod est cognitum principale, quam ad alia cognita in Verbo, quae sunt cognita quasi ex consequenti et secundario III 312 4* — Beatus quoad essentialia gloriae omnia, quae cognoscit habitu, cognoscit in actu, quod non est necesse quoad ea quae non sunt essentialia gloriae I 160 2*. III 311 a. 312 4*. 317 5* — Statui gloriae non repugnat aliquid de novo considerare, in quantum creatura plura potest cognoscere in habitu quam in actu III 311 a — Intellectus glorificatus multa cognoscit per unum I 737 b. II 80 4* — Anima in Verbo simul multa potest intelligere II 80 4*. 260 3*. III 311 b. 357 5*. 382 3*. 517 3*. IV 902 b, 3*

— **matutina** et **vespertina** est media inter lucem et tenebras II 141 b — utraque dicitur respectu creaturae, respectu Dei est meridiana *ibid.* 142 b — matutina est cognitio in Verbo per gloriam II 139 f. 1, 3. 140 a — matutina perfecta consistit in speculando et intuendo ipsum Ver-

quantum eius potentia durandi non est omnino in actu, sed quodam modo in potentia respectu creatricis essentiae II 865 b

— rationalem non decet esse arctatam ad opus suum sicut corporalem II 555 4*
— rationalis non est immutabilis in actibus suis, in quantum non tenet summum in genere spiritus *ibid.* — quantumcumque perfecta habet defectus, qui non possunt excludi per naturam *ib.* 3* — vertibilis est naturaliter secundum electionem, in quantum habet liberum arbitrium per naturam flexibile ad malum II 554 f. 1 555 a sq.

— de se cedit in nihil I 159 f. 3. 161 7* — ut est ex nihilo, tendit in nihilum II 866 5* — Omne creatum tendit in versionem II 460 2*. 554 f. 1. 686 5* — Quamvis nulla creatura omnino cedat in non ens per naturam, tamen peccator tendit ad non ens per culpam I 4 a — Divina virtute se subtrahente, creatura annihilatur II 866 5* — si sibi relinqueretur, annihilaretur, nullo agente, propter solum defectum, quia ex nihilo est *ibid.*

— In creaturis est aliqua **veritas**, cum sit ibi aliquo modo indivisio et imitatio et expressio I 151 a — potest esse vera sine permixtione falsitatis, sed non sine permixtione possibilitatis *ibid.* sq., 1* — omnes sunt **bonae** et pulcrae II 26 f. 4. 27 1*, 6* — omnis substantialiter est bona ex sola relatione ad causam finalem II 51 d. 2 — hoc ipso quod est, participat effectum divinae bonitatis II 41 arg. 1 — non est vera et bona per essentiam, sed per participationem I 151 7*. II. 51 d. 2 — est bona, in quantum participat summum bonum II 817 d. 3 — Veritas et bonitas, in quibus consistit ratio vestigii, sic sunt creaturae essentiales, ut non differant essentialiter II 561 4*

— Omnia creata habent quandam unitatem et speciem et ordinem in se ipsis, non solum in exemplari aeterno I 78 d. 3 — Respectu sapientiae est in creatura ordo partium in toto, respectu bonitatis ordo partium in finem I 786 a — In omni creatura est modus, species et ordo secundum triplex genus causae II 830 1* — ut refertur ad Deum, habet modum, speciem et ordinem; ut refertur et assimilatur, unitatem, veritatem et bonitatem I 79 d. 3

— omnis indiget, ut **conservetur** a Deo in esse II 865 b — indiget conservatione et praesentia ex parte Dei I 639 a. 766 a. II 28 f. 2 — est ens per se et non in alio, eget tamen alio ad sui conservationem I 174 2* — ut pendet omnino a Deo, non potest conservari in esse, nisi conservante Deo II 864 f. 4. 866 2* — Esse creaturae, cum sit ex nihilo et aliunde, non potest conservari sine munificentia creatricis essentiae II 460 1*. 865 b — sicut pendet a Deo in essentia et actione, ita etiam in duratione II 865 b — nulla est omnino actus, unde continuo indiget divina virtute cooperante et conservante II 62 b, 3*

— omnis indiget a Deo conservari tanquam ab immediato principio, sed non sicut a tota causa II 865 b. 866 4* — habet in se ipsa aliquam virtutem conservativam, sicut et operativam II 865 b — habet esse et conservari a forma complente ut ab informante, a Deo ut efficiente II 866 3* — Esse rei plus pendet a Deo conservante quam ab eius principiis intrinsecis II 856 5*. III 643 6* — magis vel semper durat secundum idoneitatem ad conservationem II 866 4*

— nulla habet esse stabile per naturam, sed per gratuitam conservationem Dei I 160 b. 161 7* — est vertibilis ex defectu naturae, sed secundum intrinseca principia convenit ei conservari in esse, non tamen naturaliter, sed per gratiam naturae consonam I 161 7*. II 460 1* — conservatur per gratiam, quae habet modum naturae I 161 9* — in quantum naturaliter appetit esse, conservatur a Deo secundum propriam naturam II 686 5*

— omnis ad hoc, ut per se existat, indiget sustentante materia II 318 4* — ut mutabilis habet fundamentum II 91 3*

— omnes continentur in **loco** corporali, per quem convenit eis distinctio et positio secundum gradus perfectionum II 77 a. 83 b sq. — Omne creatum continetur intra empyreum II 74 b. 75 f. 3. 77 a. 85 d. 2 — cuiuscumque locus naturalis est ille quem ei Dominus per naturam deputat II 331 d. 2 — spiritualis ut simplex et finita est hic et nunc et quidem secundum totum II 77 a. 79 b. 81 b. 90 f. 3 — naturaliter non potest esse in pluribus distinctis locis I 665 d. 4. II 79 b — nulla secundum totum et secundum actum potest esse in pluribus locis II 79 f. 1. 81 b

— In creaturis est esse magis et minus secundum **gradum** et excessum naturarum I 162 d. 4 — Non oportet, quod Deus producat omnes res sibi aequaliter similes, sed secundum gradus II 17 2* — In creaturis est ordo nobilitatis I 253 8* — Oportet ponere aliquid prope Deum et aliquid prope nihil II 17 2*

— Ad universi perfectionem requiritur genus substantiae spirituale, corporale et ex utroque compositum II 42 a — In universo est omne, quod vera ratione cogitatur II 90 arg. 3 — Non est status in re corporali et imperfecta II 42 1*, 2* — In rebus debet esse supremum, medium et infimum II 41 f. 2. 42 f. 4. 71 f. 3. 114 2* — Supremum corporis attingit infimum spiritus II 42 2*

— Deus uni creaturae plus dat quam alteri I 647 a — Deus non dat quod est simpliciter melius, sed in ordine II 43 4* — Deus in ordinatione mundi non solum considerat finis utilitatem, sed etiam rerum convenientes proprietates II 337 b — Deus intendit creaturae communicare quod potest recipere, potius quam facere quod potest II 132 6*. 296 f. 3. 297 a. 298 b — Divina bonitas communicat creaturae quod ipsa nata est suscipere II 345 f. 1. 346 a — Deus creavit multitudinem rerum, quia una creatura non poterat suscipere nisi bonitatem finitam II 40 3*, 4*

— Creati et increati summa est **distantia** I 444 f. 1. 521 arg. 1 — Deus et creatura summe differunt in natura I 546 f. 2, a — distat a Deo in infinitum per recessum ab aequalitate et a participatione naturae communis III 38 2*. 305 3* — omnes distant aequaliter a Deo, quia in infinitum I 546 f. 4 — Distantia creaturae a Deo maior est quam inter duo opposita quantum ad naturarum differentiam, non quantum ad simultatem existentiae I 755 9* — non distat infinite a Deo secundum praesentiam, sed secundum aequalitatem I 72 4*

— infinite distat a Deo secundum naturam, sed appropinquat secundum ordinem et proportionem II 396 6* — Distantia creaturae a Deo non privat convenientiam ordinis III 38 2*. 305 3* — Distantia creaturae a Deo non impedit conformitatem comparationis, sed aequalitatis et univocationis I 852 1* — Maxima potest esse unitas inter Creatorem et creaturam secundum influentiam III 163 1*

— sunt **in Deo** secundum causalitatem II 332 d. 4 — sunt in Deo tanquam in efficiente I 600 f. 4 — non sunt in Deo ut causa exemplari secundum veritatem, sed secundum similitudinem I 130 a, 4*. 348 f. 4 — fuerunt ab aeterno in principio suo secundum causam exemplarem II 36 d. 2 — Formae rerum sunt aeternae in mente divina, quia sunt ipse Deus II 17 3* — corporalis habet esse in causa, in mente rationali et in materia, rationalis vero tantum in Verbo et in se ipsa II 312 b

— se tota ordinatur ad Deum II 15 f. 5. 28 f. 1, 2 — se ipsa refertur ad Deum, cum ab eo essentialiter et totaliter dependeat II 34 f. 3. 35 a — quantum ad primum esse essentialiter dependet a Deo, quantum ad esse secundum sive ad bene esse accidentaliter I 528 d. 4 — Relatio, quam creatio importat ad Creatorem, super creaturam non addit aliud per essentiam II 34 b sq. — se ipsa refertur ad Deum, quin tamen eius essentia sit ipse respectus I 453 6*. 528 d. 4 — refertur essentialiter ad Deum secundum triplex genus causae, unde essentialiter habet esse, verum et bonum, non ut distinctas proprietates II 561 4*

— tribus modis realiter refertur ad Deum I 526 a — refertur ad Deum secundum rationem principii moventis, formae exemplantis et finis quietantis III 600 f. 4. 604 a — omnis habet comparationem ad Deum secundum triplicem causam, in quo consistit vestigium II 829 b — comparatur ad Deum diversimode secundum effectus, qui vel est secundum naturam per modum exeuntis, vel per modum redeuntis secundum gratiam vel gloriam, vel per modum pervenientis secundum unionem in persona I 648 b — Horum similitudines in lineis et quantitatibus *ibid.* — comparatur ad Deum vel secundum susceptionem alicuius completionis, vel secundum habitudinem relationis III 12 b sq. — rationalis ordinatur ad Deum ut ad causam

D

gatione diversorum I 345 1* — Deo attribuitur omne, quod est perfectionis, non per diversitatem, sed per omnimodam unitatem I 174 3* — est simul perfectissimus et simplicissimus, unde omnia, quae sunt perfectionis, ei attribuuntur, sed nullam diversitatem in eo ponunt nec varietatem et mutabilitatem I 804 a. II 24 b

— nihil habet imperfecte, sed quidquid dicitur de eo dicitur perfectissime I 523 f. 4. 524 a — De Deo dicuntur ea quae dicunt perfectionem, omni sublata imperfectione I 226 1*. 362 5* — In Deo non cadit imperfectio I 360 f. 2. 749 b — Deo repugnat quod repugnat perfectioni et ordini I 55 b — In Deo inconveniens est impossibile I 52 1*. 138 f. 1, 2. III 18 1*. 417 arg. 1 — A Deo omnis incompletio et omnis passio omnino removenda est I 360 f. 3. 361 a — secundum divinam naturam non potest pati I 371 1*

12 — in suo esse habet summam veritatem, quae a nobis imperfecte cogitatur et imperfectius dicitur I 416 d. 2. 590 b — Veritas respectu ad id, in quo est, est ipsa essentia, in comparatione ad intellectum est declarativum esse I 79 d. 4 — Veritas et essentia in Deo idem significant, sed ex ratione generalium significatorum veritas accipitur ut conditio et proprietas essentiae I 152 4* — Veritas est proprietas divini esse, non sicut differens et inhaerens, sed in quantum ei soli convenit et est ratio cognoscendi illud *ibid.* — In Deo est veritas secundum praedicationem I 590 f. 2

13 — est bonum omnis boni, et a quo omne bonum I 40 b. II 44 1* — est summum bonum, a quo omne bonum et ad quod omnia I 746 f. 4 — est optimus, quo nihil melius potest cogitari I 627 f. 4 — Divina essentia est ita bona et magna, quod nihil maius nec melius cogitari possit I 768 f. 4 — Divina essentia non est maius bonum cum alio, quam per se tantum *ib.* f. 5 — solus est summum bonum, quod nullo indiget I 44 d. 12 — est bonum infinitum, cui non potest addi aliud bonum I 52 2*. IV 1010 arg. 3 — In Deo est omne bonum per aequivalentiam I 174 4* — omnibus bonis aequivalet et supervalet IV 953 d. 9 — solus est ipsa bonitas et pulcritudo I 41 a *Vide V. Bonum - summum et - Deus*

14 — est vita, virtus, lux et spiritus, sive summa actualitas, potestas, claritas, spiritualitas I 176 b — In Deo est summa beatitudo, summa perfectio, summa simplicitas, summa primitas I 53 a — Deo attribuenda est distinctio, ordo, connexio et summa completio I 55 a — Sublimitas divini esse consistit in nobilissimis emanationibus et in nobilissimis conditionibus I 3 b. 5 a

— est felicissimus, in quo est omnis felicitas et iucunditas I 798 f. 4 — In Deo est summa beatitudo, dilectio et delectatio I 139 f. 6. 195 f. 1 — Divinitas est ampla immensitate virtutis, secreta profunditate cognitionis, quieta tranquillitate delectationis II 85 d. 2 — quia est principium unice unum, ideo simplicissimum et spiritualissimum et perfectissimum II 40 b

15 — naturali ratione ponendus est simplicissimus, omnipotentissimus et simpliciter summum I 50 a sq., f. 1-3 — Ad esse Deum sequuntur conditiones, quae sunt esse immensum et simplicem et aeternum et similia III 537 4* — Veritas sui esse respicit quod est, immutabilitas quo est, simplicitas utrumque I 162 d. 2 — Prius intelligitur immutabilitas quam simplicitas I 174 d. 1. 462 d. 5

— In Deo ponenda est summa simplicitas I 465 f. 1-4. 466 a — est simplicissimus etiam secundum philosophos II 24 a — est simplicissimus in fine simplicitatis I 638 f. 1. II 24 b — Simplicitas dicit modum unitatis nobilissimum, soli Deo proprium I 168 1* — est summe simplex, quia est unum in pluribus non multiplicatum I 166 a, 1* — In solo Deo est indivisio pura, non permixta alicui diversitati I 151 b

— Simplicitas in Deo privat multiplicitatem extraneam secundum accidentia et intrinsecam secundum formas I 175 d. 2 — Simplicitas in Deo privat compositionem partium et essentialem differentiam et dependentiam I 168 a sq. 174 d. 2 — Simplicitas privat compositionem ex aliis et cum aliis I 168 b — Quaecumque compositio excluditur a Deo ob quatuor conditiones compositorum I 176 a sq. — A Deo excluduntur quatuor genera compositionis *ib.* a — In Deo nullo modo est compositio nec abstractio realis nec quantum ad essentiam nec quantum ad personam I 475 ff. 476 a. 588 4* — In Deo nihil est resolubile nec in re nec in intellectu I 356 f. 5 — In divinis nullo modo est additio secundum rem I 587 b

— Spiritus Dei dicitur multiplex causaliter ut principium effectivum multorum diversorum donorum I 366 d. 3 — ut summe simplex est infinitae virtutis I 165 f. 4. 639 a, 3*. 766 a *Vide V. Potentia* — Summa simplicitas ratione summae actualitatis et nobilitatis ponit summam diffusionem et communicationem in unitate essentiae I 166 1*

16 — In Deo non est quantitas continua nec discreta I 345 a, 2*. 426 4* — In Deo non est quantitas molis, sed virtutis I 286 d. 4. 343 a. 345 a — Quantitas virtutis stat cum simplicitate I 356 2* — Magnitudo in divinis attenditur quantum ad intensitatem bonitatis, vel etiam quantum ad ambitum immensitatis I 345 a sq. — Quantitas virtutis in Deo non attenditur tantum in operatione et potentia, sed etiam in ipsa essentia *ibid.* 770 1* — In Deo non est maius et minus I 356 f. 4

— solus est omnino spiritualis et incorporeus I 643 4* — nullo modo habet dimensionem I 640 arg. 4. 664 d. 1 — Quae dicunt dimensionem metaphorice dicuntur I 664 d. 1 — In Deo nulla est distantia nec elongatio I 260 b. 263 4*

17 — In Deo non est ratio totius universalis nec totius integri I 354 b — In Deo nulla est compositio ex partibus I 355 f. 2 — In Deo nihil habet rationem partis *ib.* f. 3. 356 a, 5*. III 302 5* — In Deo est totalitas, ut dicit esse perfectum, sed non ut dicit compositionem ex partibus I 355 f. 2. 356 a, 1*. III 95 d. 1 — De Deo dicitur totum privative et significat non habens partem extra nec intra I 356 1*. III 301 4* — Totalitas dicitur de Deo ratione simplicitatis, et sic privat partem et partem, vel ratione infinitatis I 653 4* — In Deo non dicitur totum nisi respectu pluralitatis personarum I 276 a

18 — secundum fidem est immensus, et ideo credendus est infinitus I 769 b — Essentia divina est omnino infinita actu *ibid.* sq. III 300 a — est infinitus non solum sub ratione potentiae, sed etiam essentiae I 69 3*. 769 a sq., 1*. III 300 a — Divinum esse non solum in relatione ad nos, sed etiam in se ipso habet immensitatem III 300 a — simpliciter est infinitus I 769 b. III 316 1* — solus est actu infinitus II 63 a — Infinitas privans limitationem est vere et proprie in solo Deo, qui est tantum actus et actus purus et perfectissimus I 766 3* — ratione infinitatis comparatur ad multa secundum rationem causalitatis, non identitatis I 770 2* — De infinitate virtutis *vide V. Potentia*

— Infinitas in Deo non dicit privationem secundum rem, sed solum quoad modum significandi I 770 6* — Infinitas in Deo non dicit privationem complementi I 769 b sq. — Infinitas per negationem limitationis non repugnat simplicitati nec perfectioni I 770 4* — In Deo simul est simplicitas et infinitas secundum quantitatem virtutis I 69 3*. III 301 a, 4* — In Deo non est infinitas numeri nec molis, sed infinitas virtutis et immensitatis I 55 b, 1* — habet infinitatem per privationem limitationis I 39 3*. 361 4*. 766 3* — est infinitus, in quantum simpliciter negat statum et terminum I 770 a — habet infinitatem per excessum, quae est summae perfectionis I 612 4* — Quomodo sit incomprehensibilis, *vide Cognitio - Dei naturalis et V. Comprehensio* — ut comprehensibilis et commensurabilis infinito secundum quid est finitus I 343 3*. 612 1*. 769 a sq. 770 3*

19 — est actu infinitus duratione I 78 d. 2 — Deo ab aeterno convenit esse semper secundum immensitatem durationis, sed a principio temporis, ut connotat simultatem temporis I 644 b — non potest esse ante tempus, si *ante* dicit tempus, sed aeternitas excedit tempus I 656 2* — In Deo est praesens simplicissimum, quod circumplectitur omnia tempora I 69 b — In solo Deo non cadit praeteritum et futurum I 151 b. 163 d. 5 — Verba diversorum temporum de Deo dicuntur non solum secundum concomitantiam vel secundum modum intelligendi I 163 d. 7 — Diversa tempora non dicuntur proprie de Deo et important solum durationem *ibid.* 190 d. 5 — ratione aeternitatis suo ambitu complectitur omnem durationem, ambitu immensitatis complectitur omnem locum et locatum I 345 a

DEUS (20)

— Non intellecta personarum pluralitate potest intelligi divina natura et habens illam I 471 b — Abstracta origine intelligitur Deus in unitate hypostasis I 458 a, 1* — Personalitas potest abstrahi per intellectum ab essentia vel simpliciter, vel ita ut maneat suppositum rationalis naturae III 427 a sq.

23 — Divina essentia nullo modo distinguitur nec per se nec per accidens I 361 1* — In Deo non est formae multiplicatio, cum sit vere unum I 141 f. 2. 139 b — Essentia nullo modo est multiplicabilis I 364 a — Divina essentia non est distinguibilis per plurificationem sui, nec a persona per diversitatem I 162 d. 1 — Divina essentia est magnitudo una non multiplicata, et tota non divisa in qualibet personarum I 354 b

— Essentia est communicabilis pluribus sine divisione ratione simplicitatis I 53 f. 3. 54 a. 119 2*. 483 2* — Divina essentia propter summam simplicitatem est una et tota in pluribus I 181 b — Divinae naturae convenit esse in pluribus aptitudine et actu I 180 f. 4. 181 a — Deitas eo ipso, quod plene est in Patre, redundat in alias personas redundantia perfectionis I 54 2* — Essentia est communicabilis, in quantum non habet proprietatem distinguentem I 591 7* — Essentia communicatur, quia non refertur I 483 3* — Essentia non communicatur per appropriationem I 119 2* — Essentiam propter summam simplicitatem contingit haberi alio et alio modo, et ideo a pluribus I 444 a — ut summe simplex non debet intelligi plurificatus in essentia nec unum in supposito I 466 a

— Essentia non numeratur in divinis I 413 b. 417 d. 3 — Unitas non admittit pluralitatem circa essentiam sicut circa personam I 53 f. 2. 588 a — In divinis non convenit esse pluralitatem naturae cum unitate personae I 183 6* — In Deo non possunt esse duae essentiae I 94 d. 5

— Divina natura simplicissima in forma habet tamen distinctionem in hypostasibus III 123 3* — Essentia vere praedicatur de pluribus, sed non intelligitur multiplicata I 359 2*. 364 a — In Deo dicuntur plures entes substantive vel adiective, quin multiplicetur essentia I 414 4* — Essentia divina non distinguitur in suppositis I 119 1*, 2*. III 442 d. 1 — Cum dicuntur plures personae divinae, non multiplicatur forma deitatis I 415 4* — In Patre et Filio et Spiritu-sancto una est entitas et veritas II 895 d. 3

— Pluralitas dicta de personis non ponit diversitatem in natura, sed in proprietatibus et relationibus I 364 1*, 2*, 3*. 365 d. 2. 373 6* — Pluralitas personarum cum unitate essentiae est proprium divinae naturae solius, nec reperitur simile in creatura I 76 b — In divinis personis est vera distinctio cum perfectissima unitate, et nihil invenitur aequale in creatura III 325 d. 1

— In Deo est una essentia et substantia, sed plures personae sine repugnantia I 414 a — Distinctio realis est in divinis, sed negatur distinctio in natura I 453 2* — In Deo est distinctio realis quantum ad personam, non quantum ad essentiam I 483 a — Praepositiones important distinctionem in suppositis, sed non in substantia I 104 d. 1. 115 b

24 — In Deo unum est quod est I 412 a. 415 2* — Subiectum, quod est substantia, est unum in tribus I 515 b — Id quod est, seu res naturae est indistinctum in divinis, sicut essentia, numeratur tamen ipse qui est I 364 a, 4*

— In Deo dicuntur plures substantiae individuae I 440 3* — Subsistentia plurificatur in divinis, prout importat respectum ad proprietatem, cui subest I 445 d. 1 — In Deo sunt plures habentes Deitatem, sed non plures dii I 445 2* — Tres personae sunt unus Deus, quia non conveniunt ex diversis, sed ratione unius essentiae I 400 b — Congrue dicuntur plures personae I 417 d. 3

25 — In Trinitate est unitas substantiae et trinitas rationum et rerum, scilicet personarum I 58 a — est ita trinus, quod trinitas non confunditur, et ita unus, quod unitas non multiplicatur I 112 b — Dei Unitas et Trinitas ostenditur per auctoritatem Legis et Prophetarum, Iesu Christi et Apostolorum I 50 b — Pluralitas personarum innuitur in Scriptura octo modis I 61 d. 8 — Dei Unitas et Trinitas primo est credenda per auctoritatem, deinde intelligenda per rationem, deinde exprimenda per catholicam et rationabilem locutionem I 50 a — Fides non tantum credit Dei essentiam, sed etiam modos essendi I 356 3*

26 — In Deo est summa unitas cum distinctione, ita quod distinctio est inconfusa et unitas indistincta I 349 a — In Deo est vere unitas et pluralitas secundum diversos modos essendi I 356 3* — Unitas et pluralitas attenditur in divinis secundum diversum modum se habendi, quod est quantum ad absolutum et ad comparatum I 398 b — Unitas est ex parte rei, id est essentiae, pluralitas a parte rei, id est personarum I 393 3* — Unitas consonantiae supponit unitatem essentiae in Patre et Filio I 552 d. 8

— In Deo ita est pluralitas, ut sit tantum in pluribus, quantum in uno I 94 d. 5. 166 3* — Deitas aeque plene est in uno ac in pluribus, non tamen ita plene declaratur I 54 2* — In Deo tantum est in unitate quantum in pluralitate, sed non tot modis essendi I 356 3*

— In Deo plures non conveniunt in compositionem unius, quia in unoquoque est tota essentia, et quia non differunt essentialiter ab invicem I 356 3*. 363 b — In Deo vere est pluralitas quantum ad distinctionem, sed non quantum ad unius multitudinis constitutionem I 356 3*, 5* — In divinis est distinctio, sed non aggregatio I 426 a — Pluralitatem in divinis non sequitur integralitas I 356 3* — In Deo non cadit multiplicatio nec quantum ad formam nec quantum ad partes, ut dici possit triplex I 366 d. 3

— est prima et summa unitas II 867 f. 3 — dicitur unus positive unitate, quae est ex parte formae, perfectissima et summa et infinita, nec est in potentia ad numerum nec aliis connumerabilis I 421 b, 3* — Unitas excludit singularitatem et solitudinem, diversitatem, multiplicitatem, divisionem et separationem, non vero alietatem, pluralitatem, distinctionem et discretionem I 431 a sq. — Cum sit unitas in pluribus, non dicitur singularitas, quae excludit communicabilitatem, nec solitudo, quae excludit pluralitatem *ibid.*

— In divinis oportet ponere unitatem essentialem vel personalem I 424 a, 2* — Unitas essentialis et personalis non sunt duae secundum rem, sed una, ratione differens *ib.* a — Non potest concludi ab unitate naturae ad unitatem personae III 123, 2* — Unum adiective dictum importat illam unitatem, ad quam determinatur per adiunctum, substantive dictum in masculino attribuitur unitati personali, in neutro essentiali I 424 a

— Unum supponens pro persona praedicat notionem non quamcunque, sed personalem, quae facit esse unum I 424 3* — Unum dictum de personis significat notionem communiter *ib.* 4* — Unum praedicatur de persona, sed non secundum quod plures in ea conveniunt I 430 2* — Unum dictum de persona dicit solam distinctionem, non partialitatem I 356 4*, 5*

— Plures personae non possunt distincte exprimi uno nomine, sed tantum per propria personarum, vel per nomen adiectivum I 415 5* — Nullum nomen simul importat pluralitatem et unitatem in forma, sed potest simul significari unitas formae et distinctio suppositorum I 429 2* — Distinctio personarum non potest significari per additionem termini numeralis nisi huius nominis *trinus* I 366 d. 3 *Vide V. Trinitas* — Deus non dicitur ternarius nec triplex, quae simpliciter significant distinctionem, sed dicitur trinus I 365 d. 2, 3. 428 f. 2, 3

— In Deo unitas et pluralitas dicitur positive I 534 a — Nomina numeralia non significant meram privationem, sed aliquo modo ponunt numerum I 61 d. 7. 425 b sq. — In Deo non est proprie numerus I 61 d. 7. 354 b. 373 6* — In Deo non est ponenda differentia secundum numerum, nec unum numero I 363 b sq. 365 d. 2 — In divinis est aliquo modo numerus, sed non secundum quod ponit aggregationem et divisionem substantialem I 426 a sq. 427 1*. 443 1* — In divinis non est numerus simpliciter, sed numerus personarum I 426 b — In divinis numerus est ex distinctione suppositorum cum unitate formae I 429 b

— In Deo ipsum quod est est indistinctum, sed non est unum numero; quia pluribus communicabile et de pluribus dicibile I 364 a — Distinctionem realem personarum non sequitur diversitas secundum numerum *ib.* 2*, 3*. 365 d. 2 — Pluralitas personarum medium tenet inter

suum intelligere et exprimere *ib.* b. 591 3*. III 516 2* — Intellectus noster vere intelligit Deum per modum compositionis, quamvis res non sit composita I 440 a. 476 a, 1* — quamvis sit summa simplicitas, tamen intelligi non potest nec exprimi nisi per complexionem I 590 b. III 516 2* — Quamvis intellectus aliquo modo per intelligentiam ascendat ad contuitum simplicitatis, tamen non potest haec exprimere voce simplici, sed composita I 590 b — De Deo multi articuli sunt credendi et confitendi I 392 f. 5 — Plures articuli de Deo reducuntur ad unam veritatem incomplexam et realem II 895 d. 3 — non potest per affirmationes exprimi, sicut est omnino I 590 2* — Nullum nomen sufficienter exprimit esse divinum nec in se nec in comparatione ad nostrum intellectum I 392 f. 3 — non est definibilis, sed notificabilis I 440 b *Vide supra 40*

— In divinis est praedicatio per identitatem et per inhaerentiam I 113 2* — Locutiones importantes unitatem et identitatem ibi sunt verissimae I 590 b — In divinis est praedicatio per identitatem ratione summae simplicitatis, quae est tam in persona quam in essentia I 113 2* — Differentia rationis non facit, quod unum non praedicetur de altero *ib.* 1*. 453 2*. 573 1*, 3* — In divinis affirmatio et negatio verificantur de eodem aliquo modo differente I 113 1*. 577 1*. 588 5*, 6* — Praedicatio per identitatem est in Deo propriissime, per inhaerentiam est propter intellectus nostri defectibilitatem I 590 f. 4, a sq. — In divinis est praedicatio per inhaerentiam ratione diversitatis quoad rationem sive quoad modum praedicandi I 113 3*. 591 5*

— In praedicatione per inhaerentiam praedicatum ponit rem suam circa subiectum I 113 3*, 4* — Nomina substantialia praedicantur per identitatem, adiectiva vero et verba per inhaerentiam *ib.* 3* — Praedicatio per identitatem est triplex *ibid.* 578 2* — Per inhaerentiam commune praedicatur de proprio I 591 6*. III 171 1* — Minus ad usum adducenda est praedicatio secundum identitatem, quae est minus propria I 113 b. III 143 d. 4 *Vide supra 36*

— In divinis non differt praedicatio secundum rem et secundum rationem, sed sicut persona praedicatur de essentia, ita etiam proprietas I 113 2* — Quidquid praedicatur concrete vel denominative quoad essentialia, etiam abstracte dicitur et non convertitur, sed non valet quoad proprietates personarum I 227 d. 2. 557 arg. 6 — In propositionibus de Deo non differt praeponere et postponere negationem I 98 a. 105 a

41 — Secundum modum intelligendi ex parte nostra de Deo aliqua dicuntur per modum substantiae, aliqua per modum quantitatis et qualitatis I 351 d. 3. 391 5*. 398 a — Actus et proprietates intelligimus et enuntiamus ut inhaerentia, licet omnia habeant modum substantiae I 590 b — Nomina sex ultimorum praedicamentorum dicunt aliquid in Deo, non solum a Deo, non tamen praedicantur absolute, sed cum respectu annexo I 615 d. 4 — Nomina, quae dicunt actum, important habitudinem causalitatis I 333 a

— Deo convenit proprietas substantiae, quae est per se stare, sed non alii subesse I 175 d. 5 — Substantia a per se stando propriissime dicitur in divinis I 407 f. 3, b — Substantia ut substans alii ut inhaerenti falso et improprie dicitur; ut substans distinguenti admittitur, sed minus proprie; ut substans perficienti magis dicitur secundum nostrum intelligere quam secundum proprietatem divini esse *ib.* b — Substantia dicitur proprie in divinis, magis quam aliorum generum nomina I 406 f. 2

— Ad divina potius transferuntur nomina speciei quam generis I 175 d. 4. 343 2*. 406 2* — Nomina generum de Deo dicuntur, sed non prout habent rationem generis I 175 d. 4 — est bonus sine qualitate, magnus sine quantitate I 173 f. 1. 175 d. 4

42 — Essentia divina, quia prima, est **principium** aliarum essentiarum I 53 f. 4. 54 4* — quia est simpliciter summum, ideo omnia sunt ab ipso et in ipso et ad ipsum, et in ipso est omnino status I 51 f. 3. 52 a — non solum est principium spiritualium et incorruptibilium, sed etiam visibilium et corruptibilium II 26 b — creavit caelum et terram, lucem et tenebras II 37 a — Non possunt esse duo principia prima rerum propter ordinem universi II 26 b. 37 a — dicitur principium actu ex tempore I 517 d. 3

— Omne, quod est natura, est a Deo I 813 d. 5. II 862 b. 876 d. 2 — Omnis essentia est a prima essentia, omnis sapientia a prima sapientia II 864 f. 5 — Omne, quod dicit positionem aliquam, est a Deo II 867 b. 872 a. 877 d. 5 — Omne, quod aliquem ordinem dicit, in quantum huiusmodi est a Deo II 856 6*. 877 d. 5 — Ordo et dispositio rerum est a Deo ut a principio II 853 a — A Deo est omnis essentia et omnis ordo *ib.* 4*. 855 a. 862 b — A Deo est omnis modus, species et ordo II 867 f. 4 — Omne, quod facit ad alicuius laudem, est a Deo, cuius est omnis honor et laus II 1000 arg. 3

— Deo convenit esse causam multorum I 770 2* — ut causa prima et universalissima producit multitudinem rerum II 39 f. 4 — propter immensitatem potest producere infinita II 40 a *Vide V. Potentia* — propter suae immensitatis manifestationem multitudinem rerum producit *ib.* b — ut principium perfectissimum est summae bonitatis et multa vult producere et multis se communicare II 39 f. 1. 40 b

43 — operatur ut **actus** plenus et perfectus respectu omnium tam in cognoscendo quam in operando II 202 b — est principium sufficiens respectu omnium II 437 3* — est agens, quod est sua actio et agit se ipso I 158 3*. 615 d. 4. II 272 1* — agit se ipso, in quantum est omnino simplex I 588 a. II 24 a. 27 5*. 28 f. 3. 34 a — est suum velle et suum agere II 20 arg. 5. 863 2* — Dei operatio connotat effectum in creatis I 561 3* — Operari differt ab esse in divinis quantum ad connotatum I 565 d. I

44 — est agens per voluntatem et deliberationem I 772 2* — non agit necessario nec semper, licet agat per se I 524 b — ut operans per voluntatem operatur, quando vult, secundum suam sapientiam et discretionem I 44 d. 13. II 23 5* — semper fuit in actu respectu sui ut actus purus, nihil habens admixtum de possibili, sed non semper fuit in actu respectu effectus producendi I 807 2*. II 23 5*

— Dei voluntas ab aeterno fuit causa proxima et immediata rerum, ita ut nihil esset medium quantum ad substantiam et dispositionem, sed solum quantum ad actum I 158 4*. III 699 4* — causat actualiter non pro instanti, in quo habet voluntatem, sed in quo facere vult I 805 a. 807 2*. 813 d. 9. II 332 a — Voluntas non semper nec necessario coniuncta est actui I 158 4*. 524 b

— est causa secundum actum ex tempore, habitu vero vel aptitudine ab aeterno I 631 d. 2. 703 2* — Ratio operandi in habitu est divina scientia et bonitas, in actu est praescientia et dispositio I 775 a — Productio actualis est voluntaria, sed potentia et scientia est necessaria et ab aeterno I 486 2*. 621 a. 805 2* — Actus creandi non potuit esse ab aeterno, sed potentia et scientia fuit ab aeterno I 621 a, 4* *Vide V. Creatio - activa* — improprie dicitur operari ab aeterno, producendo Verbum, in quo omnia disposuit II 308 d. 3. 332 a — Dispositio aeterna et praecognitio non dependet ab opere I 490 a

— agit secundum totam potentiam in productione rei, sed non totaliter I 785 3*. II 68 3*, 4* — in rerum productione non agit secundum totum suum posse, sed secundum possibilitatem creaturae II 298 b — quia non agit secundum totum posse, ideo effectus non aequatur causae IV 961 1*, 3* — non producit omnia, quae potest, sed quae vult et disponit I 686 5*. 775 a. II 40 b — non agit naturaliter et secundum omnimodam possibilitatem, sed secundum sapientiam limitantem varios effectus I 317 a, 1*. 772 2*. 785 3*, 4*. II 866 1*. III 32 2* — non agit per modum naturae I 805 3* — per artem non minus nobiliter agit quam natura *ibid. Vide V. Creatio - activa*

— Ratio operandi in Deo non est aliud quam bonitas et sapientia, et incidit cum ipsa essentia I 774 arg. 3, 4 — Ratio causalitatis proprie attribuitur voluntati, quae est actus, secundum quem eius bonitas reflectitur super se ipsam ut finem I 802 3*. 804 b sq. — est causa rerum per voluntatem I 803 f. 4 *Vide V. Creatio* — Causa immediata rerum est Dei voluntas I 806 f. 2-4. II 51 d. I — Potissima ratio productionis est bonitas, ratione cuius voluntas est in actu II 51 d. 1 — ut summe bo-

— non disponit de rebus aspiciens ad aliud a se, sed unumquodque praevidit in se et disposuit secundum rationem propriam III 246 a — aliquid disponit facere non in omnem eventum, sed praesuppositis congruentibus antecedentibus III 372 5* — Quaedam exeunt a Deo cum alio ad hoc ordinato secundum necessitatem, quaedam cum alio ad hoc ordinato secundum congruitatem I 733 a

— continue operatur ad rerum successionem II 387 a, 1*, 4*, 5* — Omnes operationes Dei reducuntur ad eas quae respiciunt esse naturae, aut esse gratiae, aut esse gloriae III 537 4* — nihil est, quin egrediatur a Deo faciendo vel permittendo I 812 d. 5 — Aliquid est a Deo imperative, vel consultorie, vel insinuatorie, vel permissive II 870 1*

— res conditas administrat, secundum quod cursui rerum congruit I 775 a. II 641 6*. 773 1* — regit naturam, sicut instituit I 295 5*. 772 b — ut universitatis administrator omnia secundum propriam virtutem agere sinit I 844 b. II 460 2*. 772 b. 773 1*. 870 3*. III 94 b *Vide V. Cooperatio*

— Divina liberalitas nullo modo deficit in necessariis, sed omnia administrat affluenter III 792 b — pronior est ad miserendum quam ad condemnandum, ad donandum quam ad subtrahendum I 315 a — non subtrahit influentiam suam nisi offensus per aversionem et contemptum I 314 f. 2. 315 a — non debet suam influentiam subtrahere bonis nec malis II 863 1*. 870 3* — nunquam deserit creaturam, quin sit in ea secundum praesentiam et potentiam et essentiam II 460 2* — de se nemini se absentat, sed paratus est omnes iuvare I 721 8*. 821 a. II 870 2*. III 418 3* — propter negligentiam hominis non debuit dimittere curam circa eiusdem salutem III 814 1* — semper providit remedia necessaria ad salutem III 33 4* — Dei bonitas ostenditur, cum beneficium, quod disposuit servare, propter peccata hominum non immutat vel interrumpit II 454 6* — semper fuit promptus tribuere gratiam adiutricem ad implenda mandata III 814 1*

— ut conditor omnibus operibus suis certam legem et limitem praefigit III 843 f. 1 — exigit a nobis mandatorum observantiam et satisfactionem non propter suam indigentiam, sed propter ordinationem nostram III 421 2*

— Nihil potest esse contrarium Deo II 826 f. 2 — Nihil potest resistere Deo in suo opere ex parte virtutis agentis, quae est omnipotens II 827 f. 4, b — Nihil potest contrariari Deo in opere suo ex parte effectuum simpliciter et universaliter, ita ut perturbetur ordo universi, sed tantum ex parte, ut aliquis Dei effectus non attingat finem proprium *ib.* b — Nihil resistit voluntati beneplaciti, sed haec semper impletur, malum autem potest resistere voluntati signi et ita Deo adversari *ibid.* — Sola voluntas adversatur Deo II 174 b — vincit suos adversarios per exercitus Angelorum II 277 b

— ut administrator universi permittit, mala fieri I 721 5*. 844 b. II 773 1* — peccata non cohibet propter ordinem universi I 830 f. 5. 833 a. 843 f. 2. 844 b. 845 3*, 4*. III 418 3*. 433 d. 3 — nunquam cohibet voluntatem, ne in peiora ruat II 207 d. 5 — cum permittit mala, non consentit, sed continue arguit et punit transgressores I 844 1* — Omnia mala secundum voluntatem beneplaciti per poenam a Deo ordinantur, quamvis videantur repugnare ordini in particulari I 834 a, 1*. II 827 b sq.

— permittit mala fieri ad augendam gloriam electorum et divinam laudem I 844 b — permittit mala, quia inde scit elicere bona II 701 1*. 773 1*. 870 3* — eliciendo bona ex malis totum reducit ad ordinem sapientiae congruentem I 833 b. II 774 b — Deum decet de malo facere bonum I 834 d. 1. III 418 6* — elicit bonum ex malo, vel in universo, vel ipsi facienti IV 337 6* — Dei sapientia vincit malitiam I 833 b. III 27 6* — non patitur esse malum aliquod, de quo non eliciat bonum et etiam maius bonum III 27 6*

— ex malo potest et scit maius bonum elicere I 833 b. II 429 b — Deum decet de malo maius bonum elicere, quam sit illud quod malum adimit II 707 b — Dei sapientia maxime manifestatur, cum ordinat bona cum malis, et elicit bona ex malis I 5 a. II 532 b. 533 3* — dum ex magnis malis maiora elicit bona, commendabilior redditur et potentia et sapientia et bonitas II 774 b — In hoc manifestatur summa sapientia Dei, quod de malis non solum elicit bona, sed etiam optima III 429 5* — Occasione mali summe manifestatur divina misericordia in electis et iustitia in reprobis I 834 4*. 844 b — propter dilectionem et misericordiam ex lapsu hominis maius elicit bonum I 833 b. III 27 6*

56 — immediate influit in mentem II 46 1* — solus immediate format et perficit mentem secundum suum supremum *ibid.* II 346 4* — mentem nostram per se ipsum informat II 272 a — solus format mentem quantum ad intellectum et affectum I 189 d. 4 — solus potest ut principale agens in animae intimis cogitationes et affectiones formare II 231 a — solus potest illuminare superiorem portionem rationis et infundere lumen II 265 b. 266 a sq. — immediate illuminat mentem ut lux spiritualis II 265 b sq. 568 a *Vide V. Anima - ordo ad Deum*

— solus potest influere efficienter in nostrum affectum II 263 b sq. — solus est super liberum arbitrium *ib.* f. 1. IV 127 f. 3. 128 b — solus est supra id quod est supremum in anima II 611 a. 616 f. 4 — voluntatem non cogit, sed nec tantum inducit, immo eam immutat, immittendo varias affectiones II 619 b, 1* — potest voluntatem sine coactione ad diversa movere, cum ipsa sit naturaliter vertibilis II 620 4* — non nos trahit per coactionem, sed per inductionem et sublevationem IV 421 2* — influit in liberum arbitrium vel per continuationem influentiae, vel per appositionem novae gratiae II 557 a. 689 a sq. — ad bona meritoria excitat per aliquem effectum gratiae praevenientem voluntatem II 863 6* *Vide V. Gratia* — solus infundit calorem spiritualem, qui est amor divinus II 264 4*

57 — Divinitas ob summam completionem nata est alia complere I 55 f. 4 — solus ut bonum summum et infinitum finit animam quantum ad cognitionem et affectionem I 38 b. 39 3*. 40 f. 2, 3, b sq. — est nostra beatitudo I 38 f. 1 — Anima immediate a Deo completur, movetur et beatificatur II 264 a — perfecte hominem beatificat in se ipso III 19 f. 4 — solus est obiectum beatificans animam II 266 a — solus implet animae appetitum I 40 f. 3 — In Deo solo anima invenit perfectam quietem II 412 2* — spiritualiter facit creaturam spiritualem per contemplationem in se quiescere II 387 3*. 390 d. 5 — est animae intimus et amabilissimus III 9 f. 4 — est melius animae quam ipsa sibi III 643 6* — solus perfecte delectat animam I 38 f. 3, b, 1*. 41 a. II 125 f. 3 *Vide V. Anima - ordo ad Deum* et *V. Beatitudo*

— Deo solo proprie fruendum est I 38 b. 40 b sq., 4*. 249 b. II 125 f. 5 — Serviens Deo intuitu mercedis, quae est ipse, eo non dicitur uti I 35 1* — est unicus finis intentionis, licet dicatur tres res, quibus est fruendum II 895 d. 3 — ut complens creaturam se habet secundum perfectionem essentialem, quae est una III 13 a — Inhabitatio et missio in mentem est communis toti Trinitati I 267 d. 3. III 13 4*, 5*

58 — Anima secundum mentem immediate unitur Deo II 264 a — Inter Deum et animam non cadit medium quantum ad praesentiam, sed quantum ad unionem in cognitione et amore media est gratia II 636 7* — solus illabitur animae et perfectissime coniungitur I 41 a. II 226 b. IV 127 f. 2. 387 d. 3. 309 f. 4. 310 a — solus illabitur animae, cum intret in eam quantum ad substantiam IV 310 a — est in anima intimior quam ipsa sibi I 41 a. III 643 6* — solus est et operatur intime in anima II 226 b — solus est menti intimus, in quantum solus est superior mente humana II 227 a *Vide V. Anima - ordo ad Deum*

— Omnis, qui habet spiritum Dei, habet Deum et omnia, quae sunt Dei I 332 b — Omne, quod est Dei, potest dici esse nostrum secundum habitudinem possessionis, sed magis proprie Filius et maxime Spiritus sanctus *ibid.* — Ea divina dicuntur nostra, quae dicunt ad nos habitudinem causalitatis vel relationis I 333 a sq. — De nominibus abstractivis non potest dici nostrum, sed de iis quae dicunt actum vel relationem ad nos *ibid.*

— Anima habet Deum ut obiectum, quo fruatur I 249 b sq., 1*, 2* — ab anima capitur finite I 41 2* *Vide V. Comprehensio* et *V. Beatitudo* versus finem — non capitur ab anima plene, nisi ametur, intelligatur et praesens habeatur I 80 f. 2

— Animam habere Deum est Deum habitare in ea II 660 a — utrumque aliter

Divitiae — non sunt appetendae, quia distrahunt a cultu Dei, sed licite et meritorie possunt possideri III 869 a

Divortium — dicitur separatio a cohabitatione facta in manifesto III 784 b — non est separatio quantum ad vinculum sacramentale IV 785 b — ob fornicationem neutri dat ius contrahendi IV 782 b. 785 b — est ex concessione divina IV 781 1*. 782 b — differt a repudio veteris legis IV 782 b — debet fieri in facie Ecclesiae coram episcopo IV 784 b — Qui uxorem propria auctoritate dimiserit communiter cogitur eam resumere *ibid.* — Quoad divortium vir et uxor iudicantur ad paria IV 782 b

— Propter fornicationem licitum est fieri divortium inter coniuges, postulante innocente IV 781 b — non potest fieri ex quacumque fornicatione, sed tantum ex culpabili et singulari in altera personarum *ibid.* — Qui procurat divortium ex causa insufficienti peccat *ibid.* — non debet procurari in ultionem iniuriae, sed propter scandalum, vel ad correctionem *ib.* 2*. 783 b — Quando quis obligetur dimittere uxorem adulterantem IV 783 a. 789 d. 3 — sine culpa praecedente non debet fieri, altero invito, sed si uterque votum solemne emittat et habitum religionis assumat IV 788 a — declaratum ab Ecclesia ob apertam deceptionem parte innocente volente potest rescindi, et alter tenetur reddere debitum, licet ob votum non possit petere IV 789 d. 4 — De separatione impotentium IV 776 d. 2 - 777 d. 6 *Vide V. Impotentia*

Docere — vel est scientiam verbo vel scripto offerre vel ostendere, vel habitum scientiae imprimere I 15 1* — Doctrina ita est tradenda, ut removeatur caecitas ex parte intellectus et excludatur fastidium ex parte affectus III 809 d. 5 — Idem diversis modis docetur, ut in unitate affectus proficiat et in varietate delectetur *ibid.*

Doctor — dum exterius loquitur, excitat intellectum et viam parat ad intelligendum II 266 a — bonus dicitur purgare, illuminare et perficere auditores per modum excitantis II 267 b — dicitur docere, quia ab eo effective est verbum exterius, dispositive eruditio interior IV 60 d. 4 — Per eandem viam melius docet doctor sapiens, qui lumen sapientiae habet, quam qui illo caret II 267 5* — non solum praeparat verbo exteriori, sed etiam per habitum interiorem, unde unus est melior doctor quam alter IV 129 3*

— Deus dicitur doctor principalius, quia solus imprimit habitum scientiae I 15 1*. IV 128 3* — Solus Deus est doctor interius IV 60 d. 4 — Deus naturaliter dicitur docere non inspirando et infundendo, sed cooperando lumini dato et conservando II 191 6*. IV 128 3*

— catholici ea quae dicunt assertive dicunt per quandam revelationem, sed in iis, in quibus opinantur, aliquando decipiuntur II 389 d. 3 — sancti, quantum possunt, se elongant ab haereticorum fallacia I 286 d. 5 — qui implent suum officium, merentur aureolam II 926 f. 1. IV 636 d. 1. 757 a

Doctrina — Christi est lumen plenum, apostolica lumen subsequens, prophetica lumen antecedens IV 635 b — Christi supplenda erat a Spiritu sancto IV 591 1* — christiana continet quaedam, quae sunt de necessitate fidei, quaedam de certitudine Scripturae, quaedam his annexa I 478 a — Annexa fidei et Scripturae sunt ad earum expositionem, et vel necessario sequuntur, vel nec sequuntur nec repugnant, sed manent dubia *ibid.* sq. — Fundamenta doctrinae christianae tradenda convertendis ad fidem IV 583 b — fidei suscipitur non solum per doctrinam praedicatoris auditu corporis, sed etiam Spiritus sancti per aurem cordis III 529 d. 2 *Vide V. Auditus* et *V. Addiscere* — est eleemosyna spiritualis IV 377 d. 2

Dolor — Opponitur formaliter gaudio III 569 f. 2. IV 323 arg. 3 — fundatur in amore IV 387 f. 3. 396 f. 3 — necessario generatur ex amore cum privatione amati et ex odio cum praesentia rei displicentis IV 933 a — oritur, quando quis sentit adesse quod odit et abesse quod diligit II 174 arg. 1 — est dissensus ab his quae nobis nolentibus accidunt I 857 arg. 4. III 359 b. IV 383 f. 3, b. 384 3*. 934 a. 935 6* — est dissensus a re disconvenienti et coniuncta IV 384 3* — est velle voluntate absoluta aut conditionata contrarium eius, de quo quis dolet I 859 4*. 861 d. 4. III 339 4* — dicit dissensum voluntatis, vel passionem sensibilem ex eodem resultantem IV 383 b. 386 1*. 387 b

— dicit passionem ab obiecto III 557 3* — sensibilis est passio IV 386 1*. 389 arg. 3 — est in separatione a conveniente III 357 arg. 4. IV 387 f. 5 — est de bono amisso III 338 f. 3. 358 arg. 3. 764 arg. 2 — est respectu praesentis mali III 576 b. 569 f. 2 — illatus causatur ab extrinseco ex praesentia reali disconvenientis IV 393 2* — voluntarie assumtus est de praesenti secundum aspectum cum certitudine IV 384 5*. 393 2* — ut passio consequitur affectionem et experimentalem cognitionem IV 387 b — sequitur etiam complexionem vel aliquid tale IV 388 b

— eius acerbitas consideratur quantum ad experientiam sensus, vel quantum ad repugnantiam rationis III 349 b — sensibilis est maior, quo maior est aequalitas complexionis et vivacitas sensus III 348 f. 3, 4. 349 a, 1* — est secundum quantitatem boni amissi, si eius adest sensus III 348 f. 5. 349 4*. 358 arg. 3. IV 387 f. 6, b — est maior et minor secundum quantitatem amoris et existimationis rationis IV 396 f. 3, 4 *Vide V. Contritio - quantitas*

— est in concupiscibili, sed ut coniunctus cum insurrectione et vindicta est in irascibili IV 325 a, 3*. 386 3* — verum faciunt laesio et laesionis sensus III 346 b — Sensus et affectus spiritualis sufficit ad sentiendum verum dolorem II 223 6* — non est sine cognitione IV 1049 f. 4

— et gaudium possunt esse simul in anima, vel secundum diversas potentias, vel in una reflectente se super se ipsam IV 343 d. 7 — compatitur gaudium ut eiusdem obiectum III 356 b, 2*. 390 1*. IV 388 1* — voluntarius delectat IV 343 d. 7. 401 d. 10 — est medicina doloris III 331 3*

— est in anima vel secundum se vel ex carne III 353 f. 5. 354 a. 393 d. 1 — est in anima coniuncta corpori passibili, corpore patiente III 345 f. 3. 347 4*. 353 f. 4. 356 b. 357 6*. IV 934 a sq. — est potius in anima quam in carne III 346 arg. 6. IV 930 a sq. 1005 a, 5* — non est carnis secundum se, sed animae in carne IV 373 1* — potius venit ex impedimento operationis animae quam ex corporis sectione IV 935 6* — est in spiritibus, cum potentiae ex occasione in suis operationibus impediuntur *ibid.*

— qui est animae ex carne, est ex divisione partium cum vi IV 935 6* — rationis redundat in sensualitatem, et dolor sensibilis attingit rationem II 797 a. III 358 b — In dolore constringitur cor IV 342 d. 7 — est testimonium bonae naturae III 357 arg. 1 — solum in praesenti statu necessario infert mortem IV 930 4* — Experientia doloris vere fuit in Sanctis III 347 2* — ex laesione est etiam in bestiis, sed non poena II 463 2*

— pertinet ad Sacramentum poenitentiae III 747 6* — poenitentiae propter damnum non disponit ad gratiam, sed est solum poena, sed qui est propter culpam ut Dei offensivam, disponit ad poenitentiam et non est sine gratia gratis data II 177 1*. 683 6* *Vide V. Contritio* et *V. Culpa*

Dolus — nemini debet patrocinari III 874 arg. 2. IV 681 4* — est iniquus III 842 f. 5 — potest esse omnino occultus, vel aliquo modo exterius expressus IV 684 d. 2

Domestici — sunt nobis propinquiores quam extranei III 647 f. 3 *Vide V. Caritas-ordo*

Domicilium — Qui acquisivit domicilium alicubi potest absolvi a parocho loci IV 509 a

Dominicus — dicit possessionem passive III 258 d. 3 — dicitur secundum possessionem, vel secundum similitudinem III 184 d. 3

Dominium — maiestatis Deus nulli purae creaturae communicat sicut dominium praesidentiae III 206 2* — Dominio maiestatis redditur cultus latriae *ibid.* — Ratione dominii Deo vel creaturae debetur cultus duliae generaliter dicta secundum analogiam III 220 a

— est potestas coercendi subditos I 522 a. 527 d. 1. II 69 d. 2 — Potestas dominandi large est respectu omnis rei, communiter potestas in imperando, proprie potestas coercendi subditos II 1008 a — excludit subiectionem, vel tantum coactionem II 188 a. IV 615 3* — Plura possunt esse dominantia in eodem, in quantum sunt libera a coactione, sed non, in quantum libera ab omni subiectione III 365 3*

E

F

homini animali, sed sunt valde rationabilia III 472 4* — dirigit ad aliqua credenda, quae sunt praeter et contra et supra iudicium rationis III 492 3* — Aliquid est occultum intellectui et supra ipsum, quod non est supra intellectum fide illuminatum et elevatum II 297 a. 575 a. 716 a. III 524 4*. 526 5* *Vide* V 56 b. 57 7*

9 — innititur **auctoritati** II 545 a. III 491 2* — eius proprium est facere intellectum assentire ipsi Veritati III 485 3* — in credendo assentit ipsi Deo ut dictanti vera III 561 b — assentit primae Veritati propter se et super omnia III 459 b. 491 b. 509 f. 3. 512 f. 4. 550 a — catholica innititur primo Principio III 509 f. 6 — nulli assentit nisi propter summam Veritatem III 478 f. 3 — Fidelis assentit secundum dictamen Veritatis aeternae III 480 3*. IV 235 b *Vide V. Assensus*

— mentem illuminat ad assentiendum veritati creditae secundum illustrationem divinae scientiae, a qua illuminatur et dirigitur III 509 a sq. — conformatur divino lumini, a quo dependet *ib.* 2*. 510 b — non pendet ab ipsa re cognita, nec conformatur ei secundum existentiam eius in se, sed in causa III 509 2*

— innititur sacrae Scripturae ut inspiratae III 491 2* — Sacram Scripturam verum dicere certum nobis est, quia de eius inspiratione certificamur per fidem, quam a Deo accipimus III 505 d. 5 — nostra debuit manuduci per miracula ad cognitionem divinae potentiae et per signa visibilia ad cognitionem divinae praesentiae I 281 f. 2 — Credentes sensibiles quaerunt signa, provecti vero intelligentiam *ib.* b — magis confirmatur exemplo fidei Patrum praecedentium, licet illa in se non sit maior III 549 4* — respectu praeteritorum non est per sensum et memoriam, sed per divinam illuminationem *ib.* 3* — De motivis credibilitatis *vide* V 56 b

— non innititur principaliter **rationibus** III 521 a, 2*. 522 b. 523 1* — quae innititur humanae rationi, est acquisita III 491 a, 1*, 2* — Fide creditur sine ratione, quia intellectui adest summae Veritatis auctoritas, quae cordi suadet, et cui impium est non credere III 472 3* — Fidei locus aufertur, quando propter se assentitur rationi I 11 6* — si crederet per rationem cogentem, non esset voluntaria nec virtuosa nec meritoria III 472 4*. 491 a — si videret certitudinaliter, non esset meritum IV 145 4* — non haberet meritum, si deprehenderetur per humanum experimentum I 10 arg. 6. III 273 2*. IV 98 a. 220 3*. 887 a — purior est, ubi nihil videtur III 519 1*. 529 d. 1 — purior est, ubi omnimode abstrahitur ab imaginatione IV 225 b — circa opera Dei non quaerit rationem praeter Dei voluntatem, sed ratio redditur ad intelligentiam II 52 d. 3

10 — Antecedentia ad fidem non prius creduntur quam intelliguntur III 530 d. 3 — Articuli, qui sunt supra rationem, prius creduntur et postea intelliguntur I 50 a. III 530 d. 3 — Comprehendere ratione consequitur fidem I 365 d. I — Quaedam creduntur et nunquam intelliguntur, ut gesta per historiam relata III 530 d. 3 — In quibusdam sola fides movet ad assensum, in aliis ratio adiungit approbationem, in aliis puritas intelligentiae credita experitur III 551 a sq.

— est consona rectae rationi II 312 b — Probatio ex rationibus fidei non repugnat, immo subservit et famulatur et multum ei confert III 521 a — Rationes probabiles serviunt fidei sive ut fomentum sive ut oblectamentum III 520 f. 2. 521 a, 2* — Perfecti delectantur in intelligendo quod perfecta fide credunt I 11 a — In eo qui non assentit propter rationem, sed propter amorem eius cui assentit, desiderat habere rationes, ratio non evacuat meritum *ib.* 6* — propter impugnantes est per rationes astruenda I 10 f. 1, 3, 4. 11 a — infirmorum per argumenta probabilia fovetur I 11 a — quodam modo roboratur per donum scientiae III 776 1* *Vide V. Disputatio* et *V. Mysterium* — Cognitio rerum creatarum et intelligentia Scripturae plurimum confert ad ipsius fidei promotionem sive in se quantum ad profectum, sive in alio ad profectum, vel etiam ad inchoationem et ad instruendum venientes ad fidem III 787 d. 2 — Scientia praedicantis generat fidem in audiente, sed in eodem prius est fides quam scientia III 741 4* — Scientia in altero non generat fidem effective, sed dispositive III 788 a

11 — non potest esse circa ea quae simpliciter et totaliter subiiciuntur sensui exteriori III 518 a — potest esse circa aliqua sensibilia, secundum quod latent *ibid.* sq. 519 2*, 4* — Christi persona potest esse simul visa et credita III 518 b. 519 3*, 4* — et visio possunt esse circa unum, sed non secundum idem III 518 b — non stat cum visione patriae, quae excludit omne aenigma et aufert omnem latentiam III 519 3*

— non stat cum **scientia** apertae comprehensionis III 521 1*. 522 b. 524 2* — stat cum scientia generata ex rationibus necessariis, in quantum non faciunt evidentiam omnino claram III 522 b sq. 524 2* — non tollit habitum scientiae nec eius usum III 523 a, b — non expellit, sed perficit scientiam III 524 4* — Aliquid potest esse scitum et creditum, quia secundum diversum cognoscendi modum potest esse infra rationem et supra *ibid.* — Quando aliquis simul est sciens et credens, fides tenet in eo principatum, ita ut principaliter assentiat Veritati propter se, et secundarie propter rationem III 523 b

— differt a scientia ratione obiecti formalis III 472 2* — differt a cognitione vespertina, quia spectat ad visionem per speculum II 682 5* — est necessaria praeter scientiam III 523 a. 534 3*, b — est medium inter scientiam et opinionem quantum ad gradum certitudinis, sed non est in eodem genere proximo III 471 1*

— excludit **opinionem**, quae habet annexam formidinem et fluctuationem circa eandem materiam III 521 a — stat circa idem simul et semel cum opinione generata ex rationibus probabilibus III 520 f. 1. 521 a — Opinio ex rationibus probabilibus orta potius innititur fidei tanquam firmiori, quam e converso III 521 2* — Minor est cognitio aestimationis quam fidei IV 205 3*

12 — est magis **certa** quam opinio et minus quam scientia III 471 1*. 543 f. 2 — Fidem comparatam ad visionem Dei apertam haec excellit in certitudine III 481 b. 482 3* — Certitudo maior est in fide quam in scientia respectu credibilium; respectu aliorum fides habet maiorem certitudinem adhaesionis, scientia maiorem certitudinem speculationis III 481 b sq. — habet maiorem certitudinem extrinsecam quam ulla scientia III 482 4* — facit plene consentire, ita quod oppositum omnino reputet falsum et erroneum, nec propter aliquam rationem ad oppositum posset inclinari III 521 a — Fideles veri nec per argumenta nec per tormenta nec per blandimenta inclinari possunt, ut veritatem, quam credunt, saltem oretenus negent III 481 b

— Fidei non permiscetur error, quantum est de se, nec ut traditae per Spiritum sanctum et ipsum Christum, sed hoc contingit ex parte credentis III 482 4* — maximam certitudinem habet in comparatione ad Veritatem dictantem III 550 a — Fidei non subest nec subesse potest falsum, in quantum innititur divinae praescientiae III 509 b — Non potest simul stare falsitas in credito et veritas in credente sive in fide *ibid.* — certam credulitatem et illuminationem habet de futuris etiam contingentibus *ibid.* — Quamvis creditum contingens in se possit non evenire, tamen non potest simul esse creditum et non evenire *ibid.*, 1* — de futuro contingente non se extendit solum ad ordinem et congruentiam, sed ad ipsum eventum III 510 a — Oppositum alicuius articuli est contingens *ibid.* sq.

13 — essentialiter est cognitio **aenigmatica** II 545 b. III 518 a — dicit aenigmaticam visionem II 660 1* — habet aenigma secundum se et in quantum est habitus virtutis dirigens ad voluntarie credendum ea quae non videntur III 694 2* — secundum quod est virtus, dicit aenigma et absentiam rei creditae in se IV 145 4* — Actus fidei est videre Deum per speculum et in aenigmate III 496 1* — est illuminatio ad videndum Deum per speculum III 682 2*, 5*

— Cognitio fidei consistit in simplici assensu III 778 a — Scientia fidei non ita elevat intellectum, ut comprehendat, ut meritum fidei integrum maneat IV 235 b — non facit de occulto manifestum III 548 2* — est velamen futurae visionis, non obscurans, sed potius illuminans IV 69 a

— habet aliquid **imperfectionis** III 282 1* — In fide est imperfectio ratione suae formae IV 915 3* — est imperfecta cognitio non ex parte cogniti, sed cognoscentis II 142 2* — est irradiatio Veritatis aeternae semiplena III 482 3* — est ex parte,

O

G

H

— Si homo stetisset, non videntur plures salvandi fuisse I 833 b — Lapsus hominis facit ad rationem eligendi, in quantum fuit ab aeterno praevisus I 715 3* — In conditione humani generis Deus praevidit lapsum III 27 5*

13 — Humana natura **corrupta** est merito primae praevaricationis, non a primordio suae conditionis II 715 b sq. — Natura corrupta est a primo parente II 719 b sq. — Totum genus humanum per peccatum primi parentis prolapsum fuit de statu innocentiae III 1 a — Totum genus humanum corruptum est, secundum quod processit secundum legem concupiscentiae III 87 4* — eius corruptio non cognoscitur per rationem solam II 716 a. 719 b — Tota natura corrupta est non solum poenaliter, sed etiam culpabiliter II 714 f. 2. 719 a *Vide V. Corruptio.* — In generatione prolis infectae malum non praeponderat bono II 720 2* — merito culpae originalis non debebat comparere coram Deo propter foeditatem culpae, propter offensam Maiestatis divinae, et propter mortalitatem in carne IV 89 d. 3

— evanuit per culpam I 3 b — In homine est duplex vetustas, poenae et culpae III 80 d. 4. 341 d. 1 — post peccatum amisit habitum scientiae, non tamen naturale iudicatorium II 549 d. 3 — non solum corruptus est quantum ad vim motivam, sed etiam quantum ad sensitivam et phantasticam II 900 3* — Post peccatum subtracta est ei perfecta lucis increatae influentia, unde multa ignorat et facile errat I 24 d. 5 — in praesenti statu retardatur per corpus, quod aggravat animam III 704 3* — in praesenti statu indiget multiplici auxilio et mediatoribus III 704 4* — indiget custodia Angelorum contra tentationes diaboli etiam in statu naturae institutae II 279 b — Ex humana infirmitate et indigentia homini innotescit divina potentia II 532 b. 533 4* — Nostra virtus instabilis nunquam invenit quietem II 6 a sq. — ex carentia iustitiae originalis incurrit necessitatem indigentiae et inevitabilitatis I 126 a — corruptus accipit occasionem peccandi ex cognitione, et ideo melius est ei quaedam nescire I 689 1*

— multum diligit carnem II 502 f. 4 — Inferior portio rationis multum trahitur a sensualitate II 588 a — fere omnes carnales sunt et desideriis carnis obsequuntur II 503 a, 5* — semper magis et magis sequebantur concupiscentiam et de uno errore labebantur in alterum IV 52 2*

— per conversionem fit impurus, per aversionem infirmus, per exspoliationem mendicus II 5 b — impeditur in bene agendo et ineptus est ad opera maioris excellentiae ratione reliquiarum peccati III 739 b — omnes generati de massa peccati habent difficultatem ad vitandum peccatum et necessitatem ad committendum III 77 b in statu naturae lapsae facilis est ad desidiam et ad superbiam III 78 d. 1 — ex prima transgressione multipliciter deordinatus est quantum ad ordinationem ad proximum III 849 b — Multiplex est deordinatio respectu sui III 893 d. 2

— Peccatum punitum fuit poena **mortis**, quae est irremediabilis, de qua nullus evadit II 174 f. 4 — per peccatum factus est mortalis, ut quemadmodum voluntarie Deum deseruerat et se ipsum morte culpae occiderat, sic spiritus invite desereret corpus, et mors exigatur in poena, sicut commissa fuerat in culpa II 506 b — mali statim post mortem descendunt in infernum, quia anima non est deputata ad ministrandum II 165 3*

14 — lapsi sunt peccato remediabili III 40 f. 3 — etsi totus corruptus esset, non esset incurabilis, nisi corruptio ei inseparabiliter adhaereret III 87 4* — lapsus de culpa potest consequi veniam propter fragilitatem carnis II 577 3 — potest rectificari, quamdiu est in statu merendi II 176 a sq. — tempore merendi transeunte, si est in aliquo peccato, non potest reacquirere bonam voluntatem II 176 a. 177 b

— Homines **reparari** decens et congruum erat propter eius dignitatem, propter modum labendi et propter statum hominis lapsi III 417 b sq. — magis erat reparandus quam Angelus III 418 2* — quia per alium cecedit, debuit habere adiutorem et relevatorem II 507 b. 534 b — totus lapsus fuerat, per alium corruerat et reparabilis erat III 40 b. 41 3* — Humana natura tota cecidit, alio peccante et alio suggerente, et ita decens fuit, eam per alium relevari II 175 b. III 418 a — Hominis miseria provocabat misericordiam, poenitentia placabat iustitiam III 418 a — erat perditus et redimendus secundum naturam visibilem et invisibilem I 281 f. 3 — non erat redimendus ab alia creatura, ne esset ex hoc illi subiectus III 423 a

— liberantur per missionem Filii, beatificantur per missionem Spiritus sancti III 31 b — Si Deus non esset incarnatus, homo esset beatus, dum tamen esset redemptus et ad visionem Dei perductus IV 1005 2* — Humanum genus respectu incarnationis non fuit ratio finaliter movens, sed quodam modo inducens III 706 3*

— Mira Dei condescensio patet, quod genus humanum sibi inimicum coniungere voluit in unitatem personae III 262 b — Dei liberalitas in redemptione hominum III 706 4* — Propter peccati infinitatem debuit homo redimi maiori pretio, quam valeret *ibid.* — ex pretio a Christo soluto melius debet cognoscere pretiositatem suam *ibid.*

— per incarnationem coniungitur suo principio III 23 b — est magis unibilis Deo quam Angelus ratione personalis proprietatis et culpabilis infirmitatis II 399 6* — In gratificatione et glorificatione hominis maxime ostenditur Dei misericordia et iustitia II 533 4* — Genus humanum est finitum multiplicatione et duratione III 706 2* — Deus maiora beneficia praestitit hominibus quam Angelis III 704 a, 2*

— Caro simul habuit vulnus praevaricationis et medicamentum vulneris III 85 f. 1 — per culpam exspoliatus gratuitis et vulneratus in naturalibus, per Sacramenta vestitur gratia et curatur IV 1 a

15 — a Deo creatus debet Deo honorem II 555 f. 3 — ad hoc, ut recte ordinetur in Deum, necesse est, ut etiam ad se ipsum et ad proximum ordinetur III 727 3* — ordinatur ad se, in quantum sortitur rationem duplicis personae III 721 4* — in operibus suis non tantum debet meritum suum intueri, sed etiam profectum proximi III 670 5* — debet sibi rigidus esse et aliis pius IV 393 5* — Ius naturale dictat, quod homo quod sibi vult fieri faciat alii, et non faciat alii quod sibi non vult fieri IV 747 f. 6. 750 a — secundum naturalem ordinem cum omnibus debet habere pacem et concordiam III 667 5* — est animal mansuetum *ibid.* — Hominis non est iudicare, sed iudicari et parcere III 421 5* — in dilectione inimicorum plus elevatur supra se et super ea quae sunt naturae, quam in dilectione amicorum III 668 f. 4 — naturalem affectionem habet ad proximum sanguine IV 848 a sq.

— debet cognoscere originem boni et cognoscendo requirere et ad illam pervenire et ibi requiescere, et cognoscere originem et principium mali et illud vitare et cavere II 4 a — debet potius pati mortem quam recedere a veritate vitae et iustitiae II 458 f. 4 — omnes desiderant scire, sed aliqui voluntate electiva recusant scientiam II 528 d. 3. 529 d. 4 — omnes natura scire desiderant, sed aliqui veritatem impugnant propter odium dicentis vel effectus consequentes II 995 4* — omnes naturaliter desiderant scire veritatem, sed mali eam odiunt quantum ad effectum consequentem I 24 d. 6

— exterior dicitur corpus cum viribus animae inferioribus, interior est spiritus rationalis ad caelestia conversus II 587 d. 3 — Potentiae, per quas homo convertitur ad spiritualia, constituunt liberum arbitrium, illae vero, quibus convertitur ad sensibilia, constituunt sensualitatem *ibid.*

— Non licet in homine sperare, quasi posset dare meritum salutis I 251 f. 6 — In homine potest aliquis confidere tanquam in adiutore salutis, vel pro temporali beneficio I 44 d. 9 — Ad hominem non est recurrendum, ut a quo salus detur, sed administratur I 252 5* — Ab homine non est speranda gratia et venia IV 128 a — Non licet sperare in homine ut relevante, sed ut adiuvante IV 132 d. 4 — potest orationibus adiuvare quadam congruitate *ibid.*

— inducit ad peccandum malum exemplum praebendo II 847 d. 1 — est minister vindictae Dei IV 342 d. 6

16 — est sub lege quantum ad obedientiam obligatoriam III 34 d. 3 — non potest resistere Dei voluntati beneplaciti, sed resistendo voluntati signi Deo adversatur et est eius inimicus II 827 b — in principio conversionis multa ex timore facit, sed approximans ad perfectionem ad bene operandum magis trahitur liberalitate amoris, quam stimuletur poenalitate timoris

I

lis est solus Filius Dei II 397 b — Solus Filius Dei est imago Patris repraesentans secundum totum II 395 5* — Filius secundum omne quod est, est imago Patris, ideo solum imago, non ad imaginem II 407 d. 3 — primo et principaliter convenit Verbo Dei II 404 f. 2 — In Filio est propria imago I 82 5* — dicitur de Filio et de homine analogice secundum prius et posterius II 407 d. 4

— ut abusive dicitur pro exemplari, potest dici de tota Trinitate imago ut imaginans I 540 b — non dicitur de essentia simpliciter, sed ut in tribus personis considerata *ibid.* — Divina essentia non est proprie imago II 407 d. 3 — non dicitur proprie de Spiritu sancto, sed causaliter, quia reformat nos ad imaginem Christi I 542 1* — Filius non est proprie imago nostra II 407 d. 3

— per expressionem in diversitate naturae est imago **creata** respectu totius Trinitatis I 540 a — Aliqua creatura debet Deo assimilari expresse et habere rationem imaginis II 394 b — magis conformatur summae Trinitati quam vestigium II 558 arg. 4. 561 4* — In imagine Deus clarius cognoscitur, quia ei magis appropinquat III 779 4* — immediate ducit in Deum I 73 a — repraesentat Deum in propinquitate et distinctione *ib.* b

— creata non repraesentat Deum secundum totum I 73 a. II 395 5* — creata de rebus divinis plus habet dissimilitudinis quam similitudinis I 352 d. 7. 782 2* — creata non est omnino similis increatae I 128 2* — Creatura rationalis non est imago repraesentans Deum secundum totum simpliciter, repraesentat tamen secundum quandam totalitatem; quia omnia potest intelligere et spiritualiter continere II 395 5* — dicit expressam repraesentationem, non secundum totum illud, in quo est, sed secundum aliquid sui III 15 1* — creata de ratione sua non dicit aequalitatem I 551 d. 4

— Dei in homine non est secundum adaequationem, vel participationem in natura tertia, sed secundum similitudinem ordinis et consimilis habitudinis II 396 6* *Vide V. Homo-imago.* — non est similitudo per convenientiam in tertio, sed per convenientiam in ordine et proportione II 395 2*, 3* — proprie consistit in convenientia ordinis et proportionis II 401 a — Creatura rationalis est imago Dei propter expressionem similitudinis quantum ad convenientiam ordinis II 399 6* — Creatura rationalis ratione immediati ordinis et assimilationis ad Deum habet rationem imaginis III 38 2* — Ratione imaginis creatura rationalis immediate ordinatur ad Deum III 11 4*. 634 d. 3 — Secundum imaginem Angeli et homines immediate in Deum ordinantur III 634 d. 3

— est in creatura quantum ad conditiones, quae respiciunt Deum non tantum in ratione causae, sed et obiecti I 73 b — Ratio imaginis attenditur in creatura, secundum quod comparatur ad Deum in ratione obiecti II 561 4* — Anima est imago Dei, quia capax Dei est et particeps esse potest II 398 f. 2. 400 arg. 3 — est eo quo potest esse capax et particeps Dei I 80 f. 2. 82 f. 1 — facit animam Dei capacem, ad quod non sufficit assimilatio vestigii III 622 b. 623 2* — facit creaturam rationalem immediate ipsius Dei capacem II 346 4*. 395 a — Quod est proprie imago est capax Dei et immortale II 405 1* — Anima maxime est capax Dei per assimilationem, quia est imago et similitudo I 69 1* — Imaginem Dei nihil minus Deo implere potest II 226 f. 2 *Vide V. Anima imago.*

— Sola creatura rationalis est imago I 73 b. III 622 b — Ratio imaginis non convenit nisi personae II 406 d. 1 — Esse imaginem quantum ad rationem principalem consequitur omnem creaturam rationalem II 399 2* — universaliter consequitur creaturam rationalem, ita quod omnis creatura rationalis est imago Dei veraciter et naturaliter *ib.* 6* — Esse imaginem convenit homini proprie respectu brutorum, sed communiter cum Angelis *ib.* a — quantum ad expressionem similitudinis convenit tam Angelo quam homini *ib.* 3*

— Intensio dignitatis imaginis est secundum intensionem convenientiae quantum ad proportionem et ordinem II 401 a — Excellentia imaginis sive capacitatis non est maior in Angelo II 402 a sq., 3* — non videtur esse universaliter expressior in Angelo quam in anima propter maiorem dignitatem naturae et potentiarum II 401 a — In convenientia habitudinis, quae est de esse imaginis, homo et Angelus adaequantur, quia aequaliter in utriusque potentiis est distinctio et origo et aequalitas et consubstantialitas *ib.* b — Quantum ad convenientiam habitudinis, quae est de bene esse imaginis, positive anima est imago expressior, in quantum per corpus est principium aliorum, et illud totum inhabitat; sed privative expressior imago est Angelus, qui est a corpore secundum actum et aptitudinem separatus *ibid.* sq. — Ratio imaginis, prout attenditur in convenientia ordinis, quantum ad id quod est de esse, in homine et Angelo reperitur aequaliter, quia uterque ordinatur in Deum immediate *ib.* b — Quantum ad ordinem respectu creaturarum, qui est de bene esse imaginis, Angelus magis convenit cum Deo in ordine sub ratione regiminis, homo vero magis in ordine, qui attenditur in ratione finis *ibid.* — Angelus est Deo similior quantum ad potentias naturales, sed non est magis imago II 402 b — Non dicitur proprie, hominem esse magis ad imaginem extensive, quia in pluribus ratione corporis sibi uniti et in modo existendi in rebus et producendi res II 401 a *Vide V. Homo.* — in homine praeter rationem principalem est secundum quandam proprietatem repraesentationis II 399 2*

— De esse imaginis est, quod creatura immediate ordinetur ad Deum, de bene esse vero est, quod creatura, quae est imago, praeponatur aliis creaturis, et quod aliae ordinentur in ipsam tanquam in finem II 401 a sq. — Convenientia habitudinis, quae consistit in comparatione ad intrinseca, sicut ad potentias, est de esse imaginis; quae vero attenditur in comparatione creaturae rationalis ad aliquod extrinsecum, ut ad corpus, quod est ea inferius, est de bene esse *ib.* b — quantum ad suum esse principaliter consistit in anima et eius potentiis, potissime prout habent converti ad Deum II 403 b — quantum ad accidentalem proprietatem et clariorem expressionem consistit in anima cum ordine ad corpus *ibid.* — consequitur hominem quantum ad formam speciei *ib.* f. 4 — quantum ad id quod est de complemento eius et de esse non magis reperitur in viro quam in muliere *ib.* b — quantum ad accidentalem proprietatem est excellentiori modo in viro quam in femina *ib.* b

— est in tribus potentiis per conversionem ad Deum I 89 b — attenditur in potentiis, secundum quod ducunt in Deum I 82 f. 3 — Ratio imaginis attenditur per conversionem animae ad Deum, vel super se ipsam I 89 b — consistit in tribus potentiis primo et principaliter, secundum quod convertuntur et conformantur ad Deum, sed etiam, secundum quod convertuntur ad ipsam animam I 83 b — in potentiis, secundum quod convertuntur ad Deum, habet plus venustatis et conformitatis; ut convertuntur super animam, habet plus consubstantialitatis et aequalitatis I 84 5* — consistit in potentiis animae, secundum quod anima per eas conformis redditur his ad quae convertitur I 83 b — non est in potentiis secundum actualem conversionem ad Deum, sed aptitudinalem, quae nunquam relinquit potentias I 84 4*

— Anima non est imago nisi per potentiam rationalem III 716 f. 3 — non invenitur in potentiis sensitivis nec in ratione inferiori I 83 b — est in ratione ut potentia, sed attenditur secundum conversionem eius ad Deum, quam importat ratio superior II 564 2* — attenditur quantum ad id quod est excellentissimum in anima III 742 arg. 6 — consistit secundum nobilissimum in anima et secundum superiorem partem II 406 3* — attenditur in homine quantum ad supremum animae II 403 f. 2 — inest animae secundum superiorem partem II 398 f. 4 — Ratio imaginis est in anima praecise secundum partem supremam II 401 a — magis consistit in superiore parte rationis, quae significatur nomine viri II 404 1*

— Ratio imaginis proprie consistit in unitate essentiae et trinitate potentiarum I 89 b. II 559 f. 1. II 642 arg. 4. 643 a — Ad rationem imaginis requiritur expressa conformatio in distinctione, quae attenditur quantum ad tres potentias I 80 f. 1 — Anima ut expressa Dei imago debet habere in se trinitatem per veram distinctionem, non solum quantum ad modum, sed essentialem II 564 4* — Anima ut imago

in quantum huiusmodi dicit defectum et non est a Deo, sed a Deo est illud quod subest *ibid.*

Inaequalitas — omnis reducitur ad aequalitatem I 342 f. 2. 343 a *Vide V. Aequalitas* et *V. Maius.* — convenit perfectioni universi I 345 1* — in rebus, ut dicit privationem aequalitatis, ubi haec debet esse, est defectus; ut dicit gradum et ordinem, qui debet esse inter res, dicit positionem II 875 2*

— miscibilium est via in corruptionem II 424 arg. 2 — inducit pugnam in elementis *ib.* arg. 3

Incarnatio — non tantum dicit habitudinem Dei ad creaturam per modum causae, sed etiam per modum suppositi III 13 a — In incarnatione tota humana natura in atomo et secundum totum unitur personae divinae III 15 1* — Per incarnationem persona divina habet in se tres naturas III 19 f. 3. 49 a. 102 arg. 5 — convenienter dicitur, potius quam animatio, a parte notiori et ab ea, in qua magis implicatur ratio totius III 47 2* — de se dicit uniri carni in unitate personae III 12 f. 3. 18 2* — est unio carnis ad naturam divinam in personam distinctam III 13 1* — includit relationem ad personam distinctam *ibid.*, 3*, 6*. 34 d. 4. 127 b *Vide V. Unio.* — Incarnatus dicitur relative, quia claudit in suo significato relationem I 399 b. III 13 6* — Incarnari non est aliud quam in carnem mitti III 12 f. 2 — in conceptu generali non includit missionem III 18 2*

— ut operatio est communis tribus personis, non vero, ut importat relationem III 13 2*. 34 d. 4. 99 b. 103 3* — In incarnatione est productio illius naturae, in qua operatione conveniunt tres personae, et est unio proprie conveniens uni I 52 3* — est opus totius Trinitatis III 79 d. 2 *Vide V. Assumtio.* — potissime appropriatur Spiritui sancto III 99 a sq.

— Una persona potest incarnari, quin altera incarnetur III 12 b sq. — Pater et Spiritus sanctus potest incarnari sive per viam generationis sive aliter III 17 b sq. *Vide V. Unio.* — magis conveniebat personae Verbi III 29 b — non respicit personam auctoris, sed mediatoris III 30 a — non convenit Filio, ut dicit respectum ad Patrem, sed ut est persona III 17 f. 4

— non incipit nisi ratione carnis III 14 f. 4 — Cum Deus nascitur secundum humanam naturam, fit mutatio in hac, sed non in persona, cum illa natura non dicat aliquid in persona, sed magis aliquid cum persona I 192 d. 13 — Divina natura potest dici incarnata, sed non caro facta, nisi synecdochice III 128 b sq. — Divina natura non dicitur de Virgine nata propter vitandam confusionem proprietatum personalium et naturalium III 186 b

— Divina natura unitur humanae, ut in ea cognoscatur ut verbum voce III 164 d. 1 — Per incarnationem Deus, qui non potest sentiri in se propter suae lucis immensitatem, sentitur et cognoscitur per assumtae carnis humilitatem III 79 d. 2 — Verbum incarnatum optime significatur per verbum voce indutum IV 67 b — Incarnationis triplex similitudo cum corpore Christi in Sacramento III 164 d. 1

— decebat maxime Dei infinitatem, perfectionem, pietatem et liberalitatem III 20 b — facit ad divinae potentiae, sapientiae et bonitatis eminentem manifestationem *ib.* a, 1* — In incarnatione manifestatur excellenter divina potentia, sapientia et bonitas III 98 b — multum commendat Dei bonitatem III 21 5* — congrua fuit ad manifestandam Dei bonitatem maxime post lapsum, homine obcaecato III 26 3* — manifestat erga nos divinae caritatis magnitudinem III 704 a

— est effectus infinitus bonitatis divinae III 19 f. 1 — In incarnatione fuit copiosissima divinae bonitatis effusio III 99 b — In opere incarnationis mira fuit Dei dignatio in hoc, quod nostram humilitatem suae celsitudini voluit copulare III 79 d. 2 — facta est ex benignissima Filii Dei dignatione III 446 4* — Deus ad incarnationem motus est nimia caritate et misericordia III 27 6* — est inter Dei beneficia maximum et pretiosissimum III 32 b — Beneficium maximum Dei fuit in susceptione humanae naturae ad satisfaciendum pro nobis III 421 4* — est dignitatis eminentissimae III 105 a — de se est maior quam hominis glorificatio *ib.* 3*

— Deus in incarnatione humiliatur non in se, sed ratione sibi uniti, dum carnem humilem et infirmam assumsit, sed ad maiorem sui exaltationem III 20 1* — etsi in se non videatur facere ad Dei honorem, tamen in comparatione ad id ad quod est, facit ad excellentissimam gloriam *ibid.* — nihil detrahit Dei nobilitati et perfectioni III 21 5* — Divinitas ex coniunctione ad carnem nihil foeditatis contraxit III 56 d. 2. 87 1* — non facit, Deum habere effigiem corporalem, sed uniri ei qui habet effigiem III 21 5* — In incarnatione supremum coniungitur imo, ut Deus limo, et primum postremo, ut Filius Dei aeternus homini condito die sexto I 2 a

— facit ad perfectionem hominis secundum quadruplicem respectum II 23 b sq. — facit ad consummationem et complementum universi III 19 f. 2. 20 b. 23 b. 32 1*. 38 3* — non fuisset necessaria ad perfectionem universi III 25 a — quod facit ad completionem universi, accidit III 38 3* — non spectat ad complementum primarium universi III 32 1* — non est simpliciter necessaria ad nostram glorificationem et salutem III 105 2* — non est tam necessaria ad merendam vitam aeternam quam ad satisfaciendum III 26 4* — non fuisset necessaria ad perfectam glorificationem hominum III 25 1*

— Praecipua ratio incarnationis videtur fuisse redemptio humani generis III 24 b sq. — Secundum aliquos Christus carnem assumsisset, sed impassibilem, si homo stetisset III 23 b sq. — fuit principaliter intenta sicut ipsa reparatio III 27 5* — Ratio finaliter movens ad incarnationem non fuit humani generis reparatio, sed haec erat ratio inducens III 706 3*

— est ad reparationem lapsus humani et ad restaurationem ruinae angelicae III 57 b — In incarnatione Filii Dei generatum est medicamentum infirmitatis nostrae I 2 a — ex divina sapientia et bonitate reparat humanum genus et elevat plus quam ante lapsum III 27 6* — videtur maiora bona hominibus contulisse, quam fuissent in statu innocentiae II 707 b — est principium totius glorificationis III 58 a — ad hoc ordinatur, ut simus filii Dei III 30 a

— non cadit sub merito condigni, sed est fundamentum omnis meriti post lapsum III 105 a, 2*. 107 b — eius efficacia quoad liberationem a carentia visionis cadit sub merito sanctorum Patrum, quoad liberationem a statu culpae non cadit sub merito condigni III 105 a — quoad temporis circumstantiam cadebat sub merito sanctorum Patrum, ut accelerareturi *ibid.*, 1* — magis congrue facta est quasi in fine saeculorum III 32 a sq. — Tempus incarnationis pluribus rationibus dicitur tempus plenitudinis III 33 d. 1 — congrue ab Angelo annuntiari debuit Virgini III 57 d. 4 — forte erat revelata omnibus Angelis III 58 b

— De incarnatione non solum credenda est congruitas, sed etiam eventus III 510 3* *Vide V. Fides 18.* — non cognoscitur ab haereticis et infidelibus III 21 1* — est supra rationem et scientiam III 524 4* — Infideles non credunt incarnationem nec intelligunt humiliationis Filii Dei altissimam rationem III 446 4*

Incendere — In corporalibus proprie est pabulum igni ministrare II 232 f. 4, b — in spiritualibus dicitur respectu cogitationum et affectionum, quae fovent concupiscentiam *ib.* b — non dicit causam effectivam, sed dispositivam peccati *ib.* 4* — non dicit actum sicut principaliter agentis, sed sicut excitantis et subministrantis *ib.* b — dicitur daemon cogitationes et affectiones in nobis, sed non ut agens principale *ibid.*, 3*

Incestus — cum sorore uxoris ante matrimonium commissus dirimit matrimonium, post matrimonium contractum non solvit matrimonium, sed privat iure petendi debitum IV 775 b

Incerta — non sunt certitudinaliter asserenda II 338 a

Inchoare — Illud, in quo res inchoatur, se habet per modum materialis II 605 b

Incipere — dicit quod modo est et prius non fuit III 251 arg. 3. 252 arg. 3 — Nihil potest incipere habere esse et esse aeternum I 139 b — Inceptio necessario sequitur productionem ex nihilo II 33 7* — Omne, quod incipit, incipit per motum vel mutationem II 19 arg. 1 — Quod incipit esse mutatur secundum substantiam I 184 f. 4 — Propositiones de incipiendo dupliciter exponuntur III 253 a. 256 a. IV 426 4* — est ex tempore, vel in tempore,

L

M

— In secunda sanctificatione Spiritus sanctus non tantum descendit in mentem, sed etiam in carnem et de carne mirabiliter fabricavit carnem sine macula III 75 b — in prima sanctificatione fuit plena gratia, secundum quod expediebat ad meritum, in secunda, secundum quod expediebat ad concipiendum Dei Filium *ib.* 1* — Prima sanctificatio respiciebat Virginem secundum animam, secunda Virginem totam *ibid.*

— purissima erat tempore, quo concepit Filium Dei III 68 1* — Spiritus sanctus adveniens in Virginem et ipsam fecundans carnem eius ab omni foeditate corruptionis purificavit III 335 a. 350 f. 4 — fuit purificata ea puritate, qua maior sub Deo non potest intelligi IV 1 b — plus quam alii Sancti accessit ad Filii puritatem per vitae meritum III 77 b — Sanctitas Virginis excedit Ieremiae et Ioannis puritatem et virginitatem III 71 b — purissima fuit gradu inferiori respectu Filii, superiori respectu aliorum Sanctorum III 67 a — Puritas Virginis defecit a puritate Christi non ratione maculae actualis, sed originalis III 68 1*

— Diabolus a Virgine procul repellebatur IV 710 a

— fuit tota pulcra sine ulla macula actualis **peccati** III 72 f. 4 — sola vere potest dicere, se esse sine peccato III 74 4*. 80 d. 5 — sola per totum tempus vitae suae nullum actuale peccatum commisit III 80 d. 5 — per sanctificationis gratiam immunis fuit ab omni culpa actuali III 68 2*. 73 a sq. — post usum liberi arbitrii per gratiam specialem fuit immunis non solum a mortali, sed etiam a veniali III 73 2* — vicit diabolum, ut nec ei succumberet modicum, conterens caput eius *ib.* a — In prima sanctificatione data est ei potestas et facultas vitandi omne peccatum mortale et frequentiam venialium sicut aliis Sanctis, et facultas vitandi omne peccatum universaliter III 77 b

— de gratia speciali in statu viae habuit impossibilitatem peccandi III 78 4* — nullo genere peccati poterat peccare post conceptionem Filii Dei III 76 f. 4. 77 b. 78 3* — Post Filii Dei conceptionem per gratiam in bono confirmantem ablata est peccandi potentia III 77 b — propter honorem Filii sui non poterat habere peccatum post eius conceptionem *ibid.* 78 3*

— habuit virtutem **virginitatis** sine sensu delectationis IV 754 1* — Sponsam Dei et Matrem Filii Dei decebat ita esse immaculatam mente sicut intemeratam carne III 73 b — Matrem Dei decebat esse incorruptam re et voluntate IV 709 b — proposita est mulieribus in exemplum virginitatis *ibid.* — Decuit Virginem virginitatem vovere *ibid.* — vovit virginalem continentiam IV 695 f. 5 — ex testimonio Iudaeorum, cum esset pulcherrima, a nullo unquam viro fuit concupita III 77 b

— habuit cum virginitate fecunditatem III 71 b. IV 755 3* — concepit permanens virgo III 114 f. 4 — Praecipuum mirabile fuit, quod simul esset integra et fecunda *ib.* b. 115 3* — eius dignitas praecipua est, quod est mater et virgo III 272 f. 2 — ob conceptionem Filii Dei non amisit privilegium virginitatis *ib.* b — sola sine peccato concepit et sine dolore peperit III 62 a — sola dicitur concepisse de Spiritu sancto ut sanctificante III 63 a — impie asseritur habuisse alios filios post generationem Christi IV 712 d. 4 — ei datus est a Christo Ioannes loco filii *ibid.*

— conveniens fuit, ut **nuberet** IV 709 b — eius humilitas ostenditur in desponsatione cum Ioseph fabro IV 710 a — contraxit verum matrimonium IV 669 arg. 2. 676 arg. 4. 679 f. 3. 697 a — nullo modo consensit in copulam carnalem IV 695 f. 2, 3, b sq. 697 b — consensit in mutuam corporum potestatem sine eius usu IV 696 a sq., 3*, 4*. 713 d. 5 — certificata fuit de continentia Ioseph inspiratione divina, vel revelatione angelica, vel relatione ipsius Ioseph IV 696 a. 710 3*

— maxime praeparata est ad **conceptionem** Filii Dei per amorem divinum III 99 a — potuit mereri concipere Filium Dei non merito condigni, sed merito congrui et post annuntiationem etiam merito dignitatis III 107 b — Angelus nuntiavit Virgini incarnationem, ut excitaret ad fidem et per fidem ad consensum et per consensum ad concipiendum Dei Filium III 57 d. 4

— Caro Virginis sanctificata est, ut de ea formaretur caro Christi sine omni peccato III 86 b — Caro Christi in Virgine fabricata est praeter legem concupiscentiae a Spiritu sancto sanctificante III 87 4*. 89 a — non concepit Christum concupiscentia, sed gratia ut concomitante III 95 d. 3 — in adventu Filii Dei dicitur obumbrata, quia refrigerata fomitis exstinctione et adiuta ad contuitum Dei per carnem assumtam III 79 d. 2 — statim, ut consensit, repleta fuit Spiritu sancto et Mater Dei effecta III 93 b — Caro Christi formata est ex eius sanguinibus conversis in humores III 79 d. 3

— debet dici **Dei genitrix** propter idiomatum communicationem III 115 b sq., 2*, 3* — non est dicenda Christotocos propter errorem Nestorii III 116 a, 1*, 4* — per virtutem divinitus collatam recte dicitur et verissime est Mater Domini IV 230 3* — vere fuit Mater Christi III 110 f. 2, 5. 112 a

— non se habuit solum sicut materia in generatione Christi III 110 f. 4, 5. 111 a sq. — concepit Christum ut vera mater, faciente divina virtute III 34 d. 2 — concepit mota et adiuta a Spiritu sancto III 271 4* — non potuit cooperari in inductione instantanea formae III 111 b. 113 4* — vere cooperata est Spiritui sancto in Filii sui conceptione III 111 a sq. — habuit potentiam naturalem et supernaturalem ad ministrandam materiam cum sufficienti virtute ad producendam prolem III 112 a — eius cooperatio quodam modo naturalis, quodam modo supernaturalis fuit III 114 a sq.

— quantum ad dignitatem Matris Dei non potest melior fieri nec cogitari I 793 d. 4 — optima habuit naturalia, secundum quod fini conveniens fuit, potuit tamen simpliciter meliora recipere I 794 a — tantam habuit gratiam, quantam pura creatura recipere potuit *ibid.* — habet tantum caritatis et gloriae, quantum creatura potest suscipere I 317 a — maiorem gratiam quam Angeli habuisse videtur non propter capacitatem naturalem, sed propter dispositionem per donum gratis datum II 402 b

— fuit repleta caritate et humilitate et confirmata in utraque III 79 d. 1 — placuit Deo ratione humilitatis II 517 b — post conceptionem Filii Dei est in gratia confirmata III 76 f. 4 — In secunda sanctificatione data est Virgini gratia in bono confirmans, cum non posset a Filio sequestrari III 77 a

— omnibus Sanctis est sanctior et amabilior et laudabilior IV 709 b — potuit aliquid mereri magis intensive quam omnes alii Sancti congregati simul III 108 2* — non erat sub Lege, sed pertinebat ad Evangelium, quod ab ipsa infantia in corde ipsius scripserat digitus Dei IV 710 1* — erat plena Spiritu sancto *ibid.*

— in statu viatricis videbat Deum per speculum in aenigmate III 57 d. 4 — In beata Virgine simul stabat cognitio fidei et sensibilis experimenti respectu diversorum III 517 f. 4. 518 b — cunctas haereses interemit Veritatem ex se ipsa concipiendo et pariendo III 115 b

— ex hoc, quod effecta est Mater Dei, est effecta mater omnium creaturarum III 205 arg. 2 — mediatrix est inter nos et Christum III 67 a — reconciliationem toti generi humano promeruit III 115 b — est advocata peccatorum, gloria et corona iustorum III 73 b — multos peccatores Deo reconciliare dicitur IV 950 a — A Maria sperandum est auxilium, non gratia et gloria IV 132 d. 4 — perfecte continentibus communicat coronam IV 756 f. 2

— virgo humillima est fluvius parvulus, qui in generatione Christi crevit in fluvium I 2 b — est sponsa Dei et totius Trinitatis triclinium et specialissimum Filii reclinatorium III 73 b — est solium, in quod descendit ad habitandum Dominus IV 1053 d. — figurata est per virgam Aaron III 110 f. 6 — significata fuit per arcam, anima vero per urnam plenam manna in illa repositam III 67 a — ut Virgo et Mater significat Ecclesiam IV 709 b

— praecipue est amanda et **veneranda** post Trinitatem summam et Christum I 861 d. 4 — magis veneranda est quam alii Sancti III 64 b — Omnes creaturae, quantumcumque nobiles sint vel esse possent, debent reverentiam Matri Dei I 794 a — ut Mater Christi habenda est in reverentia, et magna erga ipsam habenda devotio III 68 a — Erga Mariam ardere debet omnis Christianorum devotio III 115 b

— Mariae nemo potest esse nimis devotus, praecedente veritate fidei Christianae

facere alium mundum et plures et unum complectentem alios *ibid.*

— In productione universi est manifestatio divini exemplaris et bonitatis Dei, quia est quoddam exemplatum complete repraesentans illud exemplar II 463 a — Totum universum repraesentat Deum in quadam totalitate sensibili II 396 5* — In conditione mundi manifestatur divina potentia et sapientia tam per creaturas nobiles quam minus nobiles et magis in omnibus simul III 38 5*

— Deus sic mundum ordinavit, ut spiritum praeficeret omni corpori II 349 a — non est animatus II 348 b. 367 b — metaphorice dicitur animatus II 348 b

— Universum secundum quasdam partes habet esse permanens, secundum quasdam vero esse decurrens II 463 a — Universi partes vel sunt permanentes, sicut natura intellectualis, rationalis, caelestis et elementaris, vel transeuntes, ut hic homo et hic equus I 784 b — habet partium multitudinem differentium numero, specie et genere III 38 a — habet partes carentes vita et ratione et sensu *ibid.*

— Secundum aliquos sol est in medio mundi et terra in infimo IV 924 5* — Universum est orbiculare IV 925 5* — Omnes orbes moventur circa centrum mundi II 354 a — Centrum et circumferentia mundi nunquam possunt moveri II 344 a

— non est sine homine II 21 f. 5 — Totum universum factum est propter creaturam rationalem III 37 f. 4

— Perfectio universi attenditur in amplitudine ambitus, in sufficientia ordinis, in influentia bonitatis, exprimens in Deo perfectionem potentiae, sapientiae et bonitatis II 42 a — debet habere multitudinem rerum, ut esset in eo ordo et perfectio II 40 3*, 4* — Propter ordinem in mundo creaturae habent distinctionem et positionem secundum gradus perfectionum II 77 a — ut sit perfectus, debent esse gradus bonitatis ordinati secundum distantiam a Deo II 17 2*

— Ad hoc, quod universum sit completum, necesse est reperiri differentias creaturarum secundum perfectam combinationem II 458 f. 2 — Ad perfectionem universi decuit fieri omnem creaturam, quae a recta ratione potuit excogitari II 532 f. 2 — Ad perfectionem universi requiritur substantia corporalis, spiritualis et composita II 41 f. 2. 42 a — Aliquae differentiae rerum sunt de perfectione universi simpliciter, vel solum secundum statum IV 995 6* — Differentiae rerum simpliciter perfectivae sunt de integritate universi *ibid.* — Corpora completiora non sunt de ultima perfectione universi, nisi simul habeant incorruptionem durationis *ib.* 5*

— Plenitudo naturae est quantum ad rerum conditionem et multiplicationem III 33 b — Primaria perfectio universi consistit in completa existentia principiorum et completo numero specierum II 387 a, 4*, 5* — Ad primam universi perfectionem non spectat actualis existentia quarundam specierum imperfectarum, quae productae sunt tantum in rationibus seminalibus vel in similii *ib.* 5*

— dicitur perfectus vel secundum esse permanens, vel decurrens II 387 a. 478 3* — Perfectio universi secundum esse decurrens consistit in productione rerum per temporum decursum sibi succedentium II 387 a — Ex ordinatione successionis eorum quae per tempora decurrunt, resultat quaedam unitatis pulcritudo et perfectio II 384 a sq. 387 a — Universum ex successione rerum decoratur II 463 a — venustatur quasi carmen pulcherrimum quodam decursu temporum II 316 2* — Universum est tanquam pulcherrimum carmen, quod decurrit secundum optimas consonantias I 786 b — Dei sapientia efficacius manifestatur per ordinem in decursu mundi quam in sola eius existentia II 296 f. 3

— Deus poterat facere alium mundum meliorem quantum ad essentias partium, et hunc ipsum meliorem et maiorem secundum quantitatem et virtutem I 782 a — idem manens non potest fieri melior quoad essentias partium, sed quoad earum magnitudinem et virtutem *ibid.* — Partes transeuntes quantum ad proprietates ut in pluribus possunt fieri meliores I 784 b — Partes permanentes, quae sunt de constitutione et integritate mundi, absolute possunt habere conditiones meliores, sed ratione finis vel ordinis ad invicem optimas habent *ibid.* — Quare Deus non fecerit mundum meliorem, est quaestio irrationalis I 783 4*

— est perfectissimus secundum ordinem naturarum, nec potest perfectius rationabiliter cogitari II 90 arg. 3 — Ordo partium in universo quoad partes primas et substantiales est optimus et immutabilis II 786 a — Partes corruptibiles et remotae absolute potuerunt melius ordinari quam sunt, sed in relatione ad finem sunt optime ordinatae *ib.* b — In mundo perfecta et imperfecta sunt optime ordinata I 782 b. II 533 1* — Universum ex ordine pulcritudinem habet, quae nullo modo foedari potest II 848 b — Nihil in universo est inordinatum, quamvis sit inordinatum in se, quia illud foedari non potest II 167 f. 4

— Ordo rerum in finem est perfectissimus, maxime in comparatione ad ordinem in universo I 786 b — In ordinem ad finem et in universo ut coniunctos non potest cadere deordinatio I 786 b, 2*

— Universum ex oppositione mali ad bonum decoratur quasi quibusdam antithetis II 532 f. 3 — Universum esset perfectum et decorum sine malis I 833 b

— habet sex aetates in statu praesenti secundum profectum ad gloriam et in cognitione IV 854 d. 3 — Aetates mundi non fuerunt aequalis spatii, sed in qualibet aliquid novum et aliqua renovatio facta est *ibid.*

— Turbulentia est in mundo propter peccatum hominis IV 995 d. 2 — peioratus est, homine facto mortali, et debet meliorari, homine facto immortali IV 886 f. 3

— Universum secundum esse permanens est perpetuum II 463 a — Figura mundi transibit, ut dicit exteriorem rei faciem sive pulcritudinem, vel fragilitatem IV 993 1*

— melioratur et innovatur IV 992 f. 1 — Homine meliorato, debet nobilior fieri IV 989 f. 3. 990 f. 4, b. 992 f. 1, 3 — purgatus est in diluvio ad delendum hominem vetustum et novos homines procreandos, purgabitur igne ad totum meliorandum et in meliorem faciem commutandum IV 976 5* — Per ignem elementa depurabuntur et faex ibit in infernum IV 978 3* — Corpora elementaria purgabuntur, caelestibus vero augebitur lumen IV 979 3* — purgabitur et innovabitur per ignem post iudicium IV 980 b — post resurrectionem erit in optima dispositione IV 991 f. 3

— archetypus est in mente divina, quem exprimit mundus sensibilis II 39 arg. 3 — sensibilis imitatur archetypum, sed ab eo deficit II 40 3* — Aliquae partes mundi magnam habent distantiam a mundo archetypo et assimilantur de longinquo ut vestigium III 38 a, 4*

— maior magis assimilatur mundo archetypo quam minor extensive, sed minor magis intensive III 38 4* — Ordo partium in microcosmo sive in minori mundo respondet ordini partium in maiori mundo II 336 arg. 3 — Homo est minor mundus et debet habere naturalem conformitatem ad maiorem mundum, qui propter eum factus est II 715 arg. 4

— ut significat mundanam conversationem, damnatur in Scripturis, et sic non dicitur esse a Deo, sed ut significat creaturam mundanam II 26 1*

Munus — Omnia bona nostra sunt munera Dei IV 764 d. 6 — a manu, a lingua et a corde IV 659 b

Musicus — aliter novit consonantiam quam bonus citharoedus IV 496 d. 3

Mutabile — omne reducitur ad immutabile, quia in mutabili non est status I 78 d. 1 — ab immutabili ortum habet II 14 a — Nihil mutabile subsistit nec salvatur in esse nisi per immutabile et fixum II 864 f. 3 — cognoscuntur a Deo immutabiliter, comprehendendo omnes motus eorum I 694 b — Deum esse mutabilem, est impossibile *ib.* f. 5 *Vide V. Deus 20.*

Mutatio — secundum formam repugnat simplicitati, mutatio secundum tempus aeternitati, mutatio secundum locum immensitati I 157 b — in non esse secundum actum et potentiam est in omni creatura per naturam, sed tollitur per gratuitam conservationem I 160 b — est in omni nisi in eo quod est omnino simplex I 463 d. 5 — Aliquid ex tempore dicitur de Deo non propter mutationem factam in ipso, sed in creatura I 522 4*. 645 4*

Mutuus — Amor mutuus est perfectior quam reflexus I 194 f. 1. 199 f. 3, b — Amor mutuus est per liberalitatem I 194 f. 1

N

O

P

idem peccatum secundum diversas relationes III 571 5* — Prout aversio dicit deordinationem circa actum conversionis, essentialiter clauditur in omni peccato mortali, et conversio non ponit in numerum cum ea nec facit diversa peccata II 974 a — Prout aversio dicit actum distinctum contra conversionem, constituit diversum genus peccati, quod est odire Deum *ibid.*, 2*, 4*

— Conversio dat aversioni, quod sit tale peccatum II 972 1* — Conversio non dicitur simpliciter esse materiale in peccato, sed solum ratione aversionis, in quantum dat conversioni, quod sit peccatum *ibid.* — formaliter est privatio boni sibi oppositi potius quam aversio a Deo *ibid.* — Vitia ex parte conversionis sumunt originem et distinctionem III 800 b — distinguuntur in conversione II 857 d. 1

— ratione aversionis a Deo non multiplicatur, quia unum est, a quo fit aversio II 972 1* — omnia communicant in aversione II 857 d. 1. 941 4*. III 800 b. IV 352 f. 4, b — omnia mortalia communicant in aversione et contemptu Dei et omnia sunt contra Deum IV 352 b — Plures aversiones faciunt diversa peccata II 974 5*

— est in conversione ad bonum commutabile, vel ad bonum incommutabile appetitum ut commutabile II 575 3*, 6* — Peccatum est diligere Deum propter se, ad utilitatem propriam II 179 4* *Vide V. Conversio* et *V. Usus.*

7 — omne consistit in deordinata dilectione alicuius boni creati et in quadam **libidine** opposita recto amori III 601 a — omne est libido, vel ex libidine III 599 f. 5 — omne mortale est ex libidine III 845 f. 3. 865 f. 2 — In omni peccato est libido et delectatio II 845 arg. 1. IV 350 b — omne est in voluntate ex libidine mota II 976 a — Pronitas libidinis concurrit ad omne peccatum ut eius radix II 979 a — In omni peccato est libido, prout quaerit finem in actu proprio, aut in actu consequenti III 855 d. 2 — In omnibus peccatis est delectatio in se, vel respectu proprii motivi II 846 1* — Radix peccati est ex delectatione libidinosa, etsi in quibusdam comitetur tristitia IV 365 3* — Aliquis peccat, non quia odit se ipsum affectu, sed quia appetit delectationem suam III 618 d. 3 — In peccatis carnis magis est delectatio II 587 d. 1

— Omnis peccati radix est amor libidinosus II 836 d. 2 — omne radicem habet amorem malum *ib.* d. 1 — Principium omnis peccati est desiderium boni proprii II 493 3* — omne est ex amore rei habitae vel habendae praeter ordinem et regulam legis aeternae II 836 d. 2 — est ex amore male inflammante, vel ex timore male humiliante II 146 1*. III 674 arg. 3 — exterius est ex malo amore vel timore praecedente in anima tempore, vel tantum origine III 675 3* — aliquod est ex amore praecise, aliud ex amore pariter et timore II 977 d. 2

— omne est ex concupiscentia II 501 4*, 5*. 528 d. 2 — omnia dicuntur venire ex concupiscentia et ex originali, vel immediate vel mediate II 579 5*

— Initium peccati est proprie ex parte aversionis, radix ex parte conversionis II 979 a — Superbia proprie dicitur initium, concupiscentia radix omnium peccatorum *ibid.* — In omni peccato est superbia et cupiditas *ibid.* III 800 arg. 5 — In omni peccato est superbia quantum ad contemptum et erectionem mentis contra Deum II 977 d. 2

— Peccati initium est superbia II 515 arg. 1 — Initium peccati est superbia sive contemptus recedens a lege maiestatis, error recedens a lege veritatis, insipientia recedens a lege bonitatis II 979 b

— Radix peccati generalissime dicitur libido sive cupiditas, generaliter amor male accendens respectu boni, timor male humilians respectu mali; minus generaliter concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum et superbia vitae per comparationem ad triplex bonum II 979 b — Triplex radix peccati est concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum et superbia vitae II 145 f. 5. IV 368 b — Triplex radix peccatorum est inordinatio irascibilis, quae appetit alta, rationalis, quae appetit scire occulta, concupiscibilis, quae vult degustare suavia II 517 a — Culpa consistit in immoderato appetitu excellentiae, sufficientiae et laetitiae *ibid.*

— ut privatio habet causam deficientem II 877 d. 3 — non habet causam efficientem, sed deficientem I 670 a. II 805 f. 1. IV 362 arg. 4 — non habet causam efficientem, sed occasiones IV 362 4* — — Motiva ad peccatum intra nos sunt pronitas ad malum et difficultas ad bonum vel etiam radices peccatorum II 362 a

8 — Culpa principaliter inest ex parte animae II 660 3* — Culpa est in intimis animae, ubi erat gratia II 227 4* — est ita spirituale sicut anima II 932 arg. 5 — est in potentiis animae, secundum quod uniuntur ad unam substantiam II 744 b

— Culpa sub ratione culpae est circa subiectum rationale II 755 d. 1. 823 a — Perversitas et inordinatio in homine culpa est II 749 b — Perversitas in substantia rationali, quae est capax iustitiae, est iniustitia et culpa II 749 b — Morbus concupiscentiae in Adam et posteris fuit culpa II 718 f. 4

— omne est in voluntate II 726 b. 823 a. 950 f. 1, 2 — est corruptio consistens circa voluntatem et eius actum, cum sit obliquatio a rectitudine iustitiae II 823 a. 825 b. III 425 b — actuale est deformitas aspiciens voluntatem sicut subiectum proprium II 750 1* — omne est in affectu II 524 arg. 4 — est in solo libero arbitrio II 598 f. 5 — omne ut culpa est in libero arbitrio II 584 b — in quantum est culpa, proprie et praecise respicit liberum arbitrium ut subiectum et est in voluntate ut in subiecto proprio II 952 a. 953 5* — respicit voluntatem principaliter ut subiectum primum origine et complemento, quia in ipsa primo inchoatur et in ipsa consummatur II 953 6* — non dicitur esse in oculo, cum liberum arbitrium eo abutitur II 915 6* — In eo est culpa, cui imputatur II 950 f. 2 — primo est in voluntate II 792 5* — Carentia iustitiae est primo in voluntate II 744 a — Culpa est in sola voluntate II 748 arg. 5

— Potentia omnis, quae subiacet voluntati, potest deordinari per peccatum II 952 b — Culpa est circa illam potentiam, per cuius actum perpetratur II 951 arg. 1 — ut vitium est circa actus aliarum quoque potentiarum, sed causaliter omne est a voluntate, quae est eius principium et subiectum primum II 584 b. 952 a sq. 953 5* — Deordinatio et vitiositas ibi est ut peccatum, ubi sumit originem et ubi est in ratione actionis, non in ratione passionis II 585 1*

— In carne non est corruptio culpabilis II 748 arg. 5 — Culpa non est in carne, sed vitiositas IV 22 5* — nunquam est in carne nisi ab anima III 47 3*

— Culpa et iniustitia est in rationis deliberatione ratione voluntatis adiunctae II 953 1* — non consistit circa actum memoriae et intelligentiae nisi ut voluntarium voluntate antecedente, vel concomitante, vel consequente *ib.* 2*

— mortale consistit in sola ratione II 585 f. 3, b — Aversio a Deo est solius rationis *ib.* f. 1 — mortale nullo modo est in sensualitate *ib.* b — potest esse in sensualitate, ut est ad rationem ordinata II 583 b — dicitur esse in sensualitate quantum ad delectationem et inclinationem ante adversionem et perceptionem rationis II 578 b — incipit esse in ratione, quando post delectationem sensualitatis perceptam ratio illi condelectatur et in delectatione persistit *ibid.* sq. — Immoderatio, deordinatio, foeditas et libido circa actum rationis semper faciunt culpam, non vero circa actum sensualitatis, existente ordinatione circa actum rationis IV 723 1* — Obliquitas vitii est in parte sensibili quantum ad inchoationem propter fomitis inclinationem, sed principaliter et quantum ad consummationem in parte rationali propter consensum et liberam electionem III 718 2* — Delectatio in sensualitate est veniale peccatum II 581 b

— actuale pervenit ad rationem mediante sensualitate II 743 f. 4 — Inferior portio rationis multum trahitur a sensualitate II 588 a — nullum est in parte inferiori sine motu sensualitatis large dictae pro appetitu boni ut nunc II 578 b. 579 3* — carnale in parte inferiori rationis vix est, nisi ex sensualitate et concupiscentia partis sensibilis II 578 b sq., 2* — spirituale est in inferiori parte rationis sine motu partis sensitivae *ib.* b. 579 a, 3*

— Inferior pars rationis potest peccare peccato spirituali, appetendo aliquod bonum spirituale II 578 f. 2 — Secundum inferiorem partem rationis est peccatum in creaturam *ib.* f. 4

virtutis II 585 b — Per vitium oppositum uni virtuti potest expelli alia III 801 3* — mortalia subvertunt fundamentum aedificii spiritualis IV 559 d. 2

— omne tollit tendentiam in Deum, sed non omnino fidem II 998 d. 3

— est privatio vitae spiritualis II 675 f. 6 — Mortaliter peccans separat se a vita gratiae, ad quam de se nunquam potest resurgere II 968 b. 969 3* — Homo voluntarie peccando se ipsum morte culpae occidit II 506 b — Peccans mortaliter se ipsum occidit III 821 arg. 3 — Qui peccat mortaliter interficit se ipsum per expulsionem gratiae IV 490 4*

— per contemptum Dei iram meretur et mortem II 965 a — omne dicitur ad mortem quantum ad amissionem vitae, in quo est aversio a Deo II 983 4* — ad mortem aut dicitur, quia perducit ad mortem, aut quia disponit ad mortem II 996 d. 1 — omne, etsi non inducat mortem, ad mortem disponit III 846 3* — punitur morte corporali II 506 b — Non omne peccatum prohibetur per prohibitionem homicidii III 824 3*

— Peccator non privatur simpliciter vita, sed vivit in morte IV 357 4* — inducit mortem, sed non totaliter tollit habilitatem ad vitam gratiae I 836 d. 7. II 823 6* — Peccator non vivit ad bene agendum, sed potest adhuc magis peccare, cum voluntas vivat ad male operandum IV 490 4* — Mortuus per expulsionem gratiae potest adhuc magis a gratia elongari I 836 d. 7. IV 490 4*

— dicitur mors ratione separationis animae a Deo IV 433 d. 4 — Per peccatum separatur anima a Deo II 827 arg. 5. IV 419 f. 3 — Per deordinationem actualis peccati separatur anima a Deo IV 433 d. 4 — est causa, qua Deus iuste se absentat, et dividit nos a Deo I 721 8* — In peccato est separatio a Deo in elongatione secundum dissimilitudinem IV 396 3*

— expellit Deum ab anima, repellendo gratiam Dei II 856 5* — privando gratiae habitum, efficit hominem ineptum ad inhabitationem Dei II 284 5* — Peccator non habet Spiritum sanctum, licet Spiritus sanctus sit in eo I 250 2* — Peccans meretur a Deo relinqui II 843 f. 4

— Peccator tendit ad non esse per culpam I 4 a. 836 d. 7 — Mali per peccatum quasi nihil facti sunt et ad non esse tendunt III 462 4* — Per peccatum anima facta est nihil IV 130 f. 2 — Peccator nihil est in conspectu Dei IV 356 arg. 2 — Peccator nihil est in comparatione ad iustum IV 357 b — dicitur nihil, in quantum corrumpit gratiam II 640 b — Peccator dicitur nihil esse, non per privationem omnis esse, sed esse ordinati et completi II 815 a

— Culpa facit, opera bona non esse digna remuneratione IV 339 a — Uno peccato mortali omnia merita fiunt inutilia ad gloriam assequendam III 800 4* — Culpa sequens tollit potentiam satisfaciendi, quamdiu manet IV 576 arg. 2. 577 b

— Qui manet in peccato mortali non potest esse membrum Christi II 760 f. 4

— claudit aditum ad caelum IV 472 b 17 — dicitur corruptio II 677 5* — omne nocet et adimit aliquid de bono spirituali IV 547 f. 3 — aliquod bonum corrumpit in anima II 227 4*. 822 b — est vitium animae, quo corrumpitur aliquod eius bonum II 822 f. 3 — est quaedam corruptio et privatio boni II 838 d. 6 — Malum culpae privat bonum naturae inordinate II 853 5* — per se corrumpit aliquid in anima non secundum substantiam, sed secundum rectitudinem II 823 4* — corrumpit actum et potentiam, non simpliciter, sed secundum ordinem *ib.* 5*

— ut corruptio et deordinatio voluntatis in actu potest deordinare et inhabilem reddere voluntatem secundum habitum II 823 1* — quod est in actu, est causa corruptionis in voluntate per modum habitus II 826 4* — non est proprie causa corruptionis passivae, sed ratione ipsius peccantis *ib.* 5* — corrumpit bonum ratione boni substrati ut ratione agendi, ratione vero defectus ut ratione deficiendi II 823 2*

— Peccans corrumpit se ipsum agendo praeter naturam II 823 3* — In peccato actuali persona corrumpit se II 491 b. 802 a. IV 405 arg. 4 — actuale corrumpit simul personam et naturam, ut dicit ipsum commune II 748 f. 3. 789 1* — actuale dicit depravationem voluntatis, quae respicit personam, ut est individuum III 425 b

— Inordinatio, qua anima se deordinat et qua deordinatur, est culpa una per essentiam, sed differens comparatione II 825 b — Eadem est culpa, qua deformatur voluntas et eius interior actio, sed diversimode comparata II 807 a. 808 4* — in actu simul est corruptio-actio et corruptio-passio II 825 b — In habitu est privatio et corruptio boni non solum active, sed etiam passive dicta *ibid.* — Inordinatio in actu voluntatis respicit ipsam ut moventem et ut motam *ibid.* — Culpa active dicta secundum appropriationem habet mere rationem culpae, passive dicta tenet rationem poenae II 826 a, 3* — Corruptio et carentia iustitiae est simpliciter voluntaria et culpabilis *ib.* 3* — Carentia iustitiae non est poena inflicta, sed acta *ib.* 4*

— Peccator infert damnum sibi in imaginis deformatione IV 350 3* — Ipsa animae deformatio non modica est ei poena II 844 a — In peccato est damnificatio et nocumentum, secundum quod est peccatum, eo enim est peccatum, quo nocet *ibid.* — Peccator bona sibi convertit in mala II 429 a. IV 379 d. 8

— Magnum malum incurrit quis, cum incidit in peccatum II 844 a — Qui peccat acquirit parvum bonum et amittit magnum bonum II 849 a — Minima culpa peior est quam quantacumque poena II 748 arg. 5

— Magnitudo culpae facit minus et deterius in natura II 167 b — naturam laedit et laedendo vulnerat naturalia IV 1 a — Per peccatum natura infirmatur II 676 a — naturam vulnerat IV 319 a — Per peccatum homo vulneratur in naturalibus II 676 4* — debilitat vigorem naturae et eam dicitur vulnerare III 736 b — est nocivum naturae II 681 arg. 6

— Per culpam non corrumpitur natura animae II 832 f. 2, 5 *Vide V. Natura.* — Impossibile est, quod anima peccando annihiletur *ib.* f. 2 — Vitium non demit extrema naturae vestigia IV 1052 f. 2 — Culpa non debet bona naturae destruere omnino IV 1042 arg. 1 — Culpa substantiam naturalium non corrumpit, sed foedat et deordinat II 167 b — Naturalia post peccatum sunt eadem secundum substantiam, sed sunt infirmata, vulnerata et deteriorata II 557 2*

— In peccato non adimitur aliquid de substantia vel potentia animae, sed solum de habilitate IV 935 7* — Nulla potentia peccando perditur II 600 f. 1 — non aufert libertatem arbitrii II 174 b. 175 a — non potest perimere voluntatem II 833 b. 834 a — non aufert nec diminuit potentiam, sed tollit habitum rectitudinis et diminuit habilitatem mediam II 823 a — non corrumpit potentiam, sed habilitatem sive ordinabilitatem, per quam ordinatur ad suum complementum *ib.* 5* — non exstinxit omnino naturalem rectitudinem in homine II 507 3*, 4* — Impossibile est, quod aliquis tantum peccet, quin adhuc possit peccare II 832 f. 3, 5. 834 b

— Malum culpae non tantum est deformitas opposita pulcritudini et speciei, sed etiam est curvitas opposita rectitudini et ordini II 832 4*

— omne est privatio modi, speciei et ordinis II 508 arg. 3. 770 a. 822 arg. 1. 825 f. 5. 838 d. 6. 848 f. 2 — est privatio ordinis debiti secundum modum, speciem et ordinem IV 496 d. 4 — est privatio speciei II 971 arg. 3 — In peccato est privatio utilitatis et ordinis et entitatis II 870 a

— Malum culpae corrumpit modum, speciem et ordinem, prout consistunt circa voluntatem, et sic habent considerari in bono, secundum quod bonum est II 832 2* — privat modum, speciem et ordinem circa voluntatem, secundum quod est voluntarie operans II 829 b. 830 4* — non privat modum, speciem et ordinem circa naturam II 830 1*, 4* — In omni culpa privatur modus, species et ordo circa actum voluntatis, et voluntaria deordinatione et incurvatione voluntas modo, specie et ordine privatur quantum ad habilitatem ad bonum II 848 b — Modus, species et ordo privantur, cum liberum arbitrium peccat, inordinate movendo se ipsum II 832 6* — Modus, species et ordo privantur per mutationem factam circa liberum arbitrium *ibid.*

— simul et inseparabiliter ista tria corrumpit circa voluntatem II 830 a — quodlibet simul et aequaliter privat modum, speciem et ordinem in voluntate II 831 b

— Per peccatum voluntas rationalis, quae erat media inter alias creaturas et Deum, facit se ipsam infimam II 849 a — Anima lapsa minus est nobilis naturis inferioribus non ratione substantiae, sed

Q

R

S

indigentis eis IV 671 d. 1 — communia omnibus ordinantur ante specialia aliquorum IV 59 b — quae multitudinem respiciunt, consequuntur ea quae respiciunt personas singulas IV 601 d. 1

— quinque modis unum dicitur maius alio IV 176 d. 3. 601 d. 2 — illud videtur praecipuum, per quod Sacramenta cetera conferuntur et dispensantur IV 616 f. 4

— denominantur a materia vel a materiali principio IV 677 f. 2 — denominantur maxime a causa finali IV 678 1*

9 — est unum, non simplicitate, sed integritate et ordine IV 197 b — Verbum et elementum non uniuntur in tertio tanquam in forma, sed tanquam in signo *ibid.* — est unum per ordinem et respectum signi ad signatum III 164 d. 1 — fit ex pluribus unum, prout uniuntur, secundum quod ad alterum IV 624 2* — Verbum et elementum conveniunt ad unum signum ratione institutionis ordinantis ad unum IV 198 4* — Verbum et elementum ordinantur ad unum perfectum Sacramentum *ibid.* — In Sacramento ex pluribus non fit unum per essentiam, sed in comparatione ad unum significandum perfecte IV 626 3* — Ex verbo et elemento, etsi fiat unum Sacramentum, non tamen fit unum per naturam et essentiam III 894 b

— unum est in pluribus actibus, prout comparantur ad unum IV 600 3* — Plura signa sunt unum Sacramentum, cum unum est propter alterum IV 65 b — unum est, quod habet unum complementum IV 618 f. 3. 619 4*. 624 3* — non plurificatur, quod habet plures partes non omnino subiectivas, sed potestativas ordinatas ad unum IV 619 a, 1*, 2* — acceptum secundum diversos status non multiplicatur nec est compositum IV 412 d. 1

— omne est simplex IV 197 f. 1 — omne est simplex, in quantum fit in instanti IV 75 d. 3 — maius et excellentius est magis unum IV 618 f. 4

— Ex signo visibili et re Sacramenti non fit unum per essentiam, sed unum Sacramentum, quod est ad unum IV 226 d. 1 — unum est in elemento exteriori et in charactere IV 140 1*

— unum non potest habere plures efficacias et plures significationes IV 52 f. 2 — Una species visibilis non potest habere expressam similitudinem cum omnibus effectibus *ib.* f. 3 — unum est unius effectus causa et ad unum ordinatur IV 197 f. 2 — Unius Sacramenti unus est finis principalis, sed potest esse multiplex utilitas per accidens IV 602 d. 3 — In Sacramentis non est connexio IV 170 b

— Unitas in Sacramento est a Christo IV 123 b — est unum propter unitatem eius, in cuius nomine fit, et qui instituit IV 128 a — est unum denominatione ab eo cuius nomine fit *ibid.* 132 d. 5

— non potest esse nisi uniforme IV 594 arg. 2

— Aliquid est de essentia Sacramenti ratione institutionis IV 70 b. 504 a. 599 b — Ratio institutionis est congruitas IV 504 a. 595 b — In Sacramentis finis imponit necessitatem IV 599 b — Institutio praeexigit congruitatem et superveniens inducit necessitatem IV 257 4* — In Sacramentis institutio necessitatem facit praecipue, ubi per se magis locum habet congruitas quam necessitas IV 168 a

— Actus exterior est sacramentalis, ut est Ecclesiae eique iunctus est character interior IV 155 3* — Signo exteriori appropriatur ratio Sacramenti propter significationem IV 226 d. 3 — dicitur, prout comprehendit exteriorem actionem et interiorem characteris impressionem, vel dicitur pro interiori charactere IV 679 a sq. — dicitur character interior permanens, vel actus exterior transiens IV 676 a

— aliquando dicitur effectus interior gratiae IV 75 d. 3. 117 d. 3 — dicitur etiam de effectibus consequentibus IV 116 d. 3 — dicitur interdum de ipso signato IV 252 d. 2 — de re Sacramenti dicitur communiter, de re et Sacramento proprie, de elemento magis proprie, de applicatione adhuc magis proprie, de elemento sub tali actu maxime proprie IV 66 4* — potissimum dicitur de applicatione passiva ex parte suscipientis, quae non est signum gratiae, sed effectus gratiae IV 75 d. 2 — Materia non habet perfectam significationem nec sanctificationem, quousque applicetur IV 593 5* — In charactere maxime consistit ratio Sacramenti IV 116 d. 3 — Character non est Sacramentum, nisi quia annexum est sensibili exteriori IV 29 d. 2 — Character non est Sacramentum, nisi prout comparatur ad ulterius signatum IV 624 2*

— Sacramentum integrant sensibile signum et sacrum signatum IV 616 3* — ex signo tantum et signato tantum et ex signato et signo integratur IV 661 b — In Sacramentis aliquid est, quod est res tantum, aliquid quod est signum tantum, aliquid, quod est res et signum IV 581 a. 589 b. 666 arg. 5, a sq. — Omne, quod est de integritate Sacramenti, aut est res tantum, aut significatio tantum, aut res et signum III 896 a — Sacramentum tantum est elementum visibile, res tantum est gratia curans, Sacramentum et res est character IV 66 4* — In Sacramento est visibilis forma et res contenta et res signata et virtus dans efficaciam IV 182 b

— non dicit aliquid absolutum, sed magis ad aliquid IV 226 d. 1 — nullum est relatio IV 616 arg. 1, b. 675 arg. 3

— non est completum, nisi secundum id quod Christus instituit IV 256 f. 1 — Quaedam spectant ad Sacramenti necessitatem et integritatem, quaedam ad solemnitatem IV 288 d. 5 — Aliquid est de integritate Sacramenti quantum ad efficaciam, aut quantum ad significationem IV 256 b. 258 f. 3

— omisso actu principali, debet iterari, alia consequentia debent suppleri IV 628 a — Ubi sunt plures partes, quarum quaelibet habet specialem sibi formam, post intermissionem potius est supplendum quod deest, quam de novo incipiendum IV 601 b

— Ritus additi non sunt de essentia Sacramenti IV 233 a sq. 258 b — Quae spectant ad solemnitatem Ecclesia superaddit IV 288 d. 5 — Additio solemnitatum ab Ecclesia fit pro excitanda devotione et arctanda intentione et propter expressiorem significationem *ibid.*

— stricte acceptum consistit in rebus visibilibus et verbis IV 31 d. 11 — sunt instituta in verbo et elemento IV 3 a — novae legis constant ex verbo et elemento III 894 a — Verbum et signum sunt essentialia et intrinseca Sacramento et perficientia Sacramentum IV 627 b — Ad Sacramentum integrum concurrunt necessario elementum et verbum IV 121 b. 124 a. 258 b — Verbum et elementum constituunt Sacramentum IV 197 arg. 4. 596 arg. 4 — fit, accedente verbo ad elementum IV 123 f. 3 — Sacramenti integrantia sunt verbum et elementum sive visibile signum IV 189 a — integrum est, cum adest elementum et debita prolatio verborum IV 81 a — Ubicumque se extendit virtus verbi et elementum, est Sacramentum IV 220 f. 3

10 — Elementum est necessarium ut signum sensibile IV 166 f. 1, b — Elementum est in Sacramento in ratione materialis IV 197 arg. 4 — Materiae necessitatem probant Domini institutio et Ecclesiae catholicae observatio IV 254 f. 1 — Sacramenti finis ut eius complementum est unio verbi et elementi IV 155 a — Verbum non habet efficaciam, nisi habeat competens elementum IV 593 4*

— Elementum largo et extenso modo sumitur in definitione Sacramenti IV 616 1* — Elementum in Sacramento dicitur omne, quod exterius apparet sensibus IV 581 1* — propria novae legis habent elementum corporale *ibid.* — quae sunt totaliter ab institutione, habent elementa convenientia, instituta et exterius adhibita IV 666 b — quae sunt quodam modo a natura, non fiunt in elemento extra sensibili, habent tamen exterius signum naturale interioris effectus *ibid.*

— In pluribus Sacramentis non est materia consecrata IV 164 b. 166 a, b — In materia Sacramentorum, quae Christus per semetipsum instituit, non est alia consecratio praeparans necessaria; in aliis vero non est simplex elementum, sed consecratum ab episcopo IV 593 a

— Elementum, quod est de substantia unius Sacramenti, non est de substantia alterius IV 258 f. 2 — In Sacramentis necessitatis debet esse elementum commune IV 592 arg. 1

— sanctificat principalius ratione applicationis elementi, quae immediatius respicit interiorem effectum et verbum, sed significat principaliter ratione elementi IV 65 b. 593 5* — Elementum non fit Sacramentum secundum id quod est, sed secundum actum IV 65 1* — Illud elementi dicitur Sacramentum, quod de proximo

U

V

Z

INDEX TERTIUS

SENTENTIARUM PHILOSOPHICARUM

QUAS IN OPERIBUS THEOLOGICIS

S. BONAVENTURA EXPOSUIT.

A

C

manat a rationibus aeternis V 42 b — Anima non potest aliqua certitudinaliter cognoscere, nisi ab aeternis rationibus adiuvetur V 20 f. 27 — Sapientia creata non potest esse sine ratione incommutabili in mente divina V 30 1* — Nihil recte et certitudinaliter cognoscitur, nisi applicetur ad regulam aeternam, quae nullo modo potest obliquari V 20 f. 26

— Mens cognoscit et iudicat id quod aliter esse non potest, per regulas divinarum legum mentibus rationalibus insplendentes V 338 9 — Omnia, quaecumque certius diiudicamus, per rationem immutabilem et aeternam diiudicamus, quae est Deus, vel in Deo V 302 9 — Mens nostra cuncta, quae per sensus intrant in ipsam, diiudicat per regulam, quae est ars aeterna *ibid.* — In iudicando deliberativa nostra pertingit ad divinas leges, si plena resolutione dissolvat V 305 4 — Mens nostra iudicat per legem sibi superiorem, secundum quod sibi impressa est *ibid.* 496 15. 569 8

— Illud quo certitudinaliter cognoscimus, est supra mentes nostras V 19 f. 17, 18, 19 — Quod certitudinaliter videmus videmus per aliquid, quod est supra nos V 18 f. 9 — Rationes, per quas de omnibus iudicamus, necessario sunt supra mentem tanquam infallibiles et indiiudicabiles V 302 10 — Lex, per quam mens nostra iudicat, est superior illa V 19 f. 18. 305 4 — Regulis supra mentem nostram incommutabiliter manentibus recte iudicamus V 17 f. 6 — Veritas est lex, quae est supra mentem nostram *ib.* f. 2 — Mens in certitudinali cognitione per incommutabiles et aeternas regulas habet regulari, non tanquam per habitum suae mentis, sed tanquam per eas quae sunt supra se in veritate aeterna V 23 a — Veritas, quae est incommutabilis simpliciter, est supra mentem V 26 23*. 27 a — Veritas, per quam mens de ceteris iudicat, est illa potior V 17 f. 3. 570 10

— Vera incommutabilia videntur in lumine rationis aeterno V 18 f. 8 — Res incorporeae videntur in arte aeterna V 17 f. 5 — Spiritualia cognoscuntur per aliquid, quod est supra intellectum nostrum V 19 f. 23

— Lumen certitudinale universis se ostendit et exhibet cognoscibile sub eadem certitudine V 19 f. 20 — Aliquod unum verum nullo modo multiplicatum a diversis simul et semel potest intelligi et enuntiari, quia intelligitur per aliquod unum nullo modo multiplicatum V 20 f. 28

— Anima res intelligibiles videt in quadam luce sui generis incorporea V 21 arg. 4. 570 10 — Anima videt in luce sui generis, quae est spiritualis, sive creata sive increata II 412 3*. V 24 4* — Per lucem creatam non excluditur lux increata V 24 4* — In ratione cognoscendi creata non excluditur ratio cognoscendi increata, sed potius includitur in eadem *ib.* 3* — Ad nostram intelligentiam concurrit lumen et ratio veritatis creatae, tamen non excluditur lux et ratio veritatis aeternae V 25 7*

— In spirituali cognitione concurrit lux creata et lux supernae veritatis II 270 6* — Intellectus per se non sufficit sine superiori lumine ad aliquid certitudinaliter cognoscendum, sed recurrit ad immutabile V 25 10* — Si intellectus noster sufficeret sibi ad intelligendum per lumen veritatis creatae, non indigeret superno doctore V 18 f. 11

— Animae ad certitudinalem scientiam non sufficit veritas rerum, secundum quod esse habent in se vel in proprio genere, nisi aliquo modo attingat eas, in quantum sunt in arte aeterna V 23 b sq. — Res non sunt perfecte scibiles secundum esse in proprio genere nec secundum esse in mente, sed solum secundum esse in aeterna ratione V 569 7 — rerum secundum esse, quod habent in proprio genere, non est omnino perfecta V 40 4* — rerum est in intellectu propter esse, quod habent apud summum artificem V 20 f. 33 — Scibili non convenit veritas aeterna nisi in rationibus aeternis V 18 f. 16 — Illationis necessitas non venit ab existentia rei in materia nec in anima, sed ab exemplaritate in arte aeterna V 304 b — Principia essendi intrinseca non sufficiunt ad plenum cognoscere sine primo principio extra nec excludunt rationem cognoscendi primam a nostra cognitione V 25 14*

— Omnis rationalis anima consulit sapientiam sempiternam V 17 f. 1 — Non solum anima purgata et sancta cognoscit verum per aeternas rationes V 24 2* — Etiam impii multa recte cognoscunt per regulas veritatis aeternae V 17 f. 8. 19 f. 23. 23 b. 496 15. 569 8

— Intima mente veritas incommutabilis perspicue videri potest V 27 b. 304 b — Conversio animae super veritatem sibi intimam, quae est supra se, est simplicior et naturaliter prior quam conversio super se ipsam vel vera extrinseca V 20 f. 31 — Natura intellectualis connectitur immutabilibus rebus V 18 f. 8

— Intellectus noster in cognoscendo ad Deum attingit tanquam ad lumen mentium et rationem cognoscendi omne verum V 21 f. 34

— certitudinalis non est a ratione inferiori sine superiori V 24 a — Possibile est, quod anima secundum inferiorem portionem attingat quae sunt infra, superiori nihilominus portione attingente quae sunt supra V 25 7*

— Lux spiritualis semper est praesens in mente V 25 13* — Lux increata nunquam se subtrahit intellectui quantum ad essentiam vel qualemcumque influentiam I 24 d. 5

— Ad cognitionem certitudinalem ratio aeterna non concurrit solum quantum ad suam influentiam, sed cognoscens in cognoscendo ipsam rationem aeternam attingit V 23 a — Ad certitudinalem cognitionem non sufficit lucis aeternae influentia sine sui praesentia V 29 b — Influentia lucis aeternae non habilitat nec elevat animam, nisi continuetur cum luce aeterna *ibid.*

23 — Ad certitudinalem cognitionem cooperatur Deus per modum rationis movendi V 24 a — In perceptione veritatis immutabilis cooperatur Deus sicut obiectum et ratio motiva V 571 16, 17

— Ad cognitionem naturalem rationis certitudinalem non concurrit lucis aeternae evidentia tanquam ratio cognoscendi tota et sola V 23 a — Deus est ratio intelligendi non sola nec nuda nec tota V 572 18 — Ad certitudinalem cognitionem necessario requiritur ratio aeterna ut regulans et ratio motiva, non quidem ut sola, sed cum ratione creata V 23 b — Non cognoscimus in veritate aeterna sola, sed etiam in lumine veritatis creatae V 24 4* — Ratio aeterna non sola movet ad cognoscendum, sed cum veritate principiorum V 25 16* — Animae non sufficit ad cognoscendum lumen rationis aeternae sine similitudinibus abstractis V 24 b — Rationes aeternae non sunt tota ratio cognoscendi, sed requiritur cum illis lumen creatum principiorum et similitudines rerum V 25 15*. 42 b. 571 18 — Cum rationibus aeternis indigemus similitudinibus propriis et rerum principiis determinate acceptis V 26 18*

— Ratio aeterna non movet specialiter de se, sed generaliter V 25 16*

— Plato falso totam cognitionem certitudinalem convertit ad mundum intelligibilem sive idealem V 572 18 — Academici primi posuerunt, nihil certitudinaliter cognosci nisi in mundo archetypo et intelligibili V 23 a — Academici novi posuerunt, quod nihil omnino contingit scire, quia mundus intelligibilis est occultus mentibus humanis *ibid.*

— Omnia cognoscuntur in veritate aeterna effective, sed non exemplariter I 301 arg. 2 — Cognosci aliquid in veritate aeterna formaliter, ita quod ipsa veritas vel exemplar conspiciatur, est manifeste falsum *ibid.*

— In rationibus aeternis naturalia cognoscuntur naturali iudicatorio rationis tanquam in speculo et exemplari repraesentante quasi exterius et aperte V 26 21*

— Ad quamcumque cognitionem non concurrit influentia lucis specialis, cuiusmodi est in gratia V 23 b — Deus dicitur esse doctor omnis scientiae, non quia generaliter cooperatur omni intellectui sicut et aliis creaturis, nec quia donum gratiae infundit, sed quia intellectus in cognoscendo ipsum attingit V 20 f. 34

— Ratio aeterna est nobis ratio cognoscendi non in sua omnimoda claritate, sed ut ex parte a nobis contuita V 23 b — In praesenti non videmus in rationibus aeternis plenarie V 26 18* — In statu viae non cognoscitur in rationibus aeternis sine velamine et aenigmate V 24 a. 26 20*, 22*. 572 18

— Non omnino distincte videmus rationes aeternas in se V 25 15* — Lumen verum nondum plene videtur *ib.* 5* — Regulae infallibiles ducunt in lucem aeternam, sed non propter hoc ipsa videtur V 338 10

D

E

F

G

H

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

V

IMPRIMATUR

Datum Florentiae die 8 Septembris 1901.

† ALPHONSUS MARIA MISTRANGELO Archiepiscopus.

CORRIGENDA.

Pag.	col.		
17	1	lin.	7 ab infra post *833* pro *a* lege *arg. 1.*
18	2	»	2 ab infra pro *Accomodatio* lege *Accommodatio.*
19	2	»	quae incipit *Deus causa* pro *causa* lege *43-46.*
»	»	»	q. i. — magis dil. pro *ibid.* lege *III 707 b.*
»	3	»	4 ab infra post *Homo* pone *7.*
20	1	»	q. i. II 505 post *Peccatum* adde *23 (254 c).*
»	2	»	q. i. *tum originale* pro *originale* lege *27.*
»	3	»	q. i. 239 2* pro 2* lege *d. 2.*
21	2	»	5 pro *ib.* lege *I 343.*
»	»	»	q. i. tra *ib.* pro *ib.* lege *I 345.*
»	»	»	q. i. *Impubertas* pro *Impubertas* pone *Matrimonium 14 (203 b).*
»	3	»	q. i. tempore in transpone sic: *differt a tempore in genere mensurae, vel etiam in genere entis.*
22	2	»	q. i. dum quod post *ibid.* pone *II.*
»	»	»	q. i. cundum quod pro *ibid.* lege *III 717 b.*
»	3	»	4 post *I* dele *100 b.*
23	2	»	q. i. obiectum, sed post *subsistit* dele *ut in subiecto.*
»	»	»	q. i. ipso amat pro *ib.* pone *I 198.*
»	»	»	q. i. ligit se pro *ibid.* pone *I 206 d. 3. 558 a.*
24	2	»	q. i. — habet post *esse* dele *simul.*
»	»	»	q. i. servantem pro *ibid.* pone *II 76 b.*
»	3	»	q. i. 1046 b ante *quae* pone *Cognitio,* et lin. sequenti pro *ibid.* pone *II 290 b.*
»	»	»	q. i. d. 1. — per ante *per* pone *cognoscebat Deum.*
»	»	»	2 ab infra pro *nota* lege *notum.*
25	1	»	q. i. si esset ante *tam agens* pone *Intellectus Angeli.*
»	3	»	q. i. sidentiam ante *convenit* pone *Custodire hominem.*
27	1	»	q. i. 445 2* post 883 pro f. lege arg.
»	»	»	6 ab infra pro *ibid.* lege *II 564 a.*
»	2	»	q. i. super omnia pro *ib.* pone *II 719.*
»	3	»	q. i. voluntatis ante *per praesentiam* pone *Productio gratiae.*
»	»	»	q. i. — non denominat pro *non denominat corpus* lege *et corpus non constituit hominem.*
»	»	»	q. i. tialiter pro *separabilis* lege *separabilem.*
29	3		commuta inter se *Antichristus* et *Anthropopathon.*
31	2	»	q. i. Arii pro *IV* lege *I.*
32	2	»	q. i. *Cognitio* post *Cognitio* pone *8, 10.*
»	3	»	q. i. est res nat. ante *non necessario* pone *Quod assumitur.*
»	»	»	q. i. humanae nat. ante *libere* pone *Christus.*
33	1	»	q. i. sequitur IV pro *595* lege *895.*
»	3	»	q. i. siderantur pro *species* lege *differentiae.*
34	2	»	q. i. et ianua pro *883* lege *833.*
»	»	»	q. i. omnium Sacr. pro *621* lege *626.*
»	3	»	q. i. unica ante *unica* pone *Forma.*
35	1	»	q. i. 761 3* post 762 pro 4 lege 4*.
»	2	»	q. i. dit, Eccles. pro *ib.* pone *IV 124.*
»	3	»	q. i. culpam et pro *ib.* pone *IV 104.*
36	1	»	q. i. titur nisi pro *630 b* pone *689 b.*
»	2	»	4 ab infra ante *potest* pone *Gaudium.*
37	1	»	3 ab infra pro *887* lege *877.*
40	1	»	q. i. 340 a, 2* pro Materia lege Corpus-simplex.
»	2	»	q. i. firmum post 72 pro b lege 3*.
41	1	»	q. i. statur imp. post 1031 pro b pone 1*.
42	2	»	q. i. I 300 ante *504* pone *III.*
43	1	»	q. i. minis se post *disponentis* lege *III 677 a.*
45	1	lin.	q. i. pro loco pro *ibid. sq.* lege *I 856 a.*
46	3	»	q. i. tione culpae pro *637* lege *667.*
47	1	»	q. i. ratio ordinis post 544 pro 1* lege a.
48	1	»	q. i. et corruptionem pro 5* lege 4*.
»	3	»	q. i. tus in causis pro *b sq.* pone *f. 6. 16 arg. 5;* post *21* pro *a* pone *f. 2.*
49	1	»	2 pro *capite causa et actio* pone *47-50.*
50	1	»	q. i. sit homo pro *Incarnatio* pone *Unio 12.*
»	2	»	q. i. 101 a pro *f. 5* lege *f. 3* et adde *231 a.*
»	»	»	q. i. tatis pers. pro *ib.* lege *III 150.*
»	»	»	q. i. II 106 ante *non caret* pone *Natura rationalis.*
54	3	»	q. i. secundum dele *institutionem naturae, vel secundum.*
»	»	»	q. i. 443 3* ante probabiliter pone Anima Christi.
56	1	»	q. i. Melchisedech dele *83 f. 4.*
57	2	»	q. i. 401 a pro *utrique* lege *Passioni et resurrectioni Christi.*
58	1	»	q. i. IV 217 ante *ostendit* pone *Praesentia corporis Christi in altari.*
»	»	»	q. i. 273 4* ante magis pone Vera praesentia corporis Christi sub speciebus.
60	1	»	q. i. clavis essentialiter lege: *est clavis, in quantum dicit auctoritatem..., quae est clavis essentialiter.*
»	3	»	q. i. actu voluntatis pro *actu* lege *actus.*
61	3	»	q. i. praesens, et pro *eum* lege *veritas divini.*
62	1	»	q. i. 986 b ante *ex parte* pone *Deus.*
»	3	»	2 ab infra dele *(4).*
63	1	»	2 ab infra post *innocentiae* pone *Deus.*
64	3	»	q. i. 129 a pro *184* lege *187.*
65	1	»	q. i. IV 205 pro *potest manducari... specierum* lege *Species potest manducari.*
»	»	»	q. i. venientiam in pro *sacramentalis respicit* lege *Sacramentaliter manducare est manducare.*
»	»	»	q. i. — spiritualis ante *spiritualis* pone *Manducatio;* item in sequentibus.
»	2	»	q. i. decet Christum ante *est* pone *Quod peccator sumit corpus Christi.*
»	3	»	q. i. 238 dele 295 4*.
»	»	»	6 ab infra dele *communis plurium facit univocationem, comparatio.*
66	2	»	5 post *coniungitur* dele *in re.*
68	1	»	q. i. siae IV dele *459 f. 2.*
70	3	»	q. i. et ad hoc pro *ibid.* pone *IV 731 b.*
71	1	»	q. i. — propter pro *fornificationem* lege *fornicationem.*
72	2	»	q. i. 570 a pro a pone 2*.
»	»	»	q. i. antecedens post *f. 1* dele *- 3.*
»	»	»	q. i. III 570 pro a pone 2*.
73	3	»	q. i. principio dele *V. Opposita.*
»	»	»	q. i. I 159 pro 466 2* pone , arg. 2.
75	1	»	q. i. II 581 pro *ut dicit... voluntatis* lege *potentiae ad obiectum cum collatione est rationis.*
76	1	»	q. i. agens praecip. pro 5* lege b.
»	»	»	q. i. 690 a post *Cognitio* pone *21.*
»	2	»	q. i. *Deus-actio* pro *actio* pone *54.*
»	»	»	q. i. culpa excus. pro *in altero* lege *in se.*
77	1	»	q. i. productioni dele *sed eam perficit... simul producti.*
78	2	»	q. i. prietates pro *levitatis* lege *lenitatis* vel *laevitatis.*

Pag.	col.		
79	1	lin.	q. i. habitudo post quam adde creatio.
»	2	»	q. i. Verbum dele sanctificatio... sancto.
82	3	»	q. i. II 28 dele II.
83	1	»	q. i. rae naturae pro verae lege vere.
»	»	»	q. i. producit post 199 pro b pone 6*.
»	2	»	q. i. III 470 pro 470 pone 474.
84	2	»	q. i. donum gratiae pro III lege II.
»	»	»	q. i. ficium et pro d. 2 lege d. 1.
86	1	»	q. i. quod homini pro 5 lege 5*.
87	1	»	q. i. apparens dele IV ... d. 1.
»	»	»	3 ab infra pro impugnando lege pugnando.
88	3	»	q. i. nae aeternitate post Poena adde infinita.
90	1	»	q. i. in se, sine dele 50 a.
91	3	»	q. i. plex 49 pone — finalis ante 49.
94	1	»	q. i. causaliter pro ib. pone I 157.
95	1	»	q. i. sentia nec post 166 pro a lege 1*.
»	3	»	q. i. communiter pro Unum lege Unitas essentialis.
98	1	»	ultima pro arg. 1 lege arg. 2.
»	3	»	q. i. nem I 522 dele 524 a, 2*.
100	3	»	q. i. III 268 pro 268 lege 269.
102	3	»	q. i. 2*. 1000 dele 1000 f. 1.
109	1	»	q. i. V. Impotentia pro Impotentia lege Matrimonium 14 (204 a).
110	1	»	q. i. communis dele naturae.
114	2	»	5 post 42 pro b lege 2*.
»	3	»	q. i. V. Processio pro Processio pone Origo.
115	3	»	q. i. — Nihil est pro privative pone ab alio.
117	2	»	q. i. anima in pro 256 lege 257.
118	1	»	q. i. per se stant pro V lege IV.
»	3		Excessus transponendum est post Exceptio.
119	3	»	3 ab infra pro resum lege rerum.
120	1	»	6 ab infra pro 751 lege 741.
»	3	»	q. i. a IV 273 post Materia adde 22.
121	1	»	q. i. arg. 3. III pro arg. 5 pone arg. 6.
123	2	»	q. i. ctive, sed post 788 pro a pone d. 2.
127	2	»	q. i. V. Fallacia pro Fallacia pone Sophisma.
128	1	»	q. i. tum dedit pro uno lege uni.
132	3	»	q. i. 723 d. pro futura lege futuro.
133	1	»	q. i. — substantiale pro substantiale lege de bono increato.
»	»	»	q. i. — accidentale pro accidentale lege de bono creato.
134	2	»	q. i. 3* Vide pro Processio pone Origo.
135	2	»	3 pro 45 lege 145.
145	1	»	q. i. mortale loco minima pone Contritio minima cum gratia.
»	2	»	q. i. per peccatum pro III lege II.
149	3	»	q. i. est conformis pro conformis lege conforme.
150	1	»	q. i. terrae orn. pro I lege II.
151	2	»	q. i. gilitatem pro 3 lege 3*.
159	2	»	q. i. semper facit pro III lege II.
160	2	»	q. i. Matrimonium adde 14 (203 c sq.).
161	2	»	q. i. cundum quadr. pro II lege III.
165	3	»	3 ab infra pro 768 lege 798.
166	3	»	q. i. res IV pro assentitur lege assentit.
»	»	»	q. i. tatis aet. post Fides adde 6-9.
172	2	»	q. i. mine in pro 528 lege 558.
174	3	»	q. i. 459 f. pro 4 lege 11.
175	1	»	q. i. impunitum ante 966 pone IV.
179	3	»	q. i. sitas et post Voluntas adde 19.
181	3	»	q. i. — in patria post patria adde non et pro a lege in.
182	1	»	q. i. tate et post Peccatum adde 11.
183	2	»	q. i. vocem ante 269 pone II.
186	3	»	q. i. visus post etiam dele in.
189	2	»	q. i. verum I post 828 pone b.
189	3	»	q. i. fieri negat. pro vult aliquatenus lege non potest dici non velle.

Pag.	col.		
192	1	lin.	q. i. rantiae pro in lege de.
»	»	»	q. i. — Gratia pro ibid. pone II 680 2*.
194	1	»	2 ab infra loco diaboli lege iurisdictionis.
»	»	»	ultima pro Diabolus pone Daemones 15.
205	3	»	q. i. nere virt. pro II lege III.
209	3	»	q. i. — est congrui pro 884 lege 844.
210	1	»	q. i. est aliquid pro d. 3 lege 3*.
212	sub	V.	Misericordia plura exciderunt; omissa sunt I 315 a. II 165 b. 177 1*. 277 b. 532 b. 535 1*. 771 4*. 774 5*. 786 4*. III 40 b. 420 b sq. 421 1*, 3*. 433 d. 2. 706 4*. 880 1*. IV 150 2*. 335 a. 344 d. 12. 350 3*. 419 a. 423 f. 3. 424 2*. 477 b. 518 a. 576 2*. 921 b. 962 b. 989 f. 2; incomplete referuntur IV 350 b. 528 d. 5. 922 4*. 923 6*. 960 b. 964 b. 968 d. 5.
213	2	»	6 ab infra post ib. pone f.
214	2	»	ultima pro d. 6 lege d. 5.
218	1	»	q. i. vitutem pro VI lege IV.
219	2	»	q. i. substantiales pro II lege I.
221	1	»	q. i. porprie pro porprie lege proprie.
»	3	»	q. i. est, potest pro III lege II.
222	3	»	q. i. tiam cum pro f. lege arg. 5.
224	2	»	q. i. in acquirendo lege sic: Notitiam acquirendam praecedit appetitus.
225	1	»	q. i. uno, num. pro 110 lege 193.
229	3	»	3 ab infra post Peccatum adde 20-operis.
235	2	»	q. i. munis ante est aequaliter pone Potestas conficiendi.
238	2	»	q. i. tur in pro 494 lege 794.
»	»	»	q. i. poenam ignis pro 493 pone 793 et pro 494 794.
247	1	»	q. i. 162 2* pro 2* lege 3*.
248	3	»	q. i. gratiam, quia pro VI lege IV.
263	1	»	3 ab infra pro Totum lege Compositio.
266	2	»	q. i. stantialibus pro Individuatio pone Distinctio.
269	3	»	q. i. plicius intell. lege sic: intelligitur unum in pluribus multiplicatum quam unum in uno.
277	1	»	q. i. sitive a pro 397 lege 327.
290	1	»	q. i. ib. b pro ib. pone I 678.
293	3	»	q. i. additionem pro I lege IV.
295	1	»	q. i. — Processus post Status adde in Indice philos.
296	3	»	q. i. nisi de pro 127 lege 157.
305	3	»	ultima post Virtus adde 6, 11.
306	3	»	5 ab infra pro aequivocationem lege univocationem.
339	3	»	q. i. — voluntatis post Voluntas adde 11.
356	2	»	q. i. (269 b pro 269 lege 239.
371	1	»	ultima post Voluntas adde 33.
373	sub	V.	Usura desunt quae habentur III 835 d. 7.
375	1	»	q. i. Vide V. pro pietatis pone 24.
379	1	»	q. i. luntas post Voluntas adde 23.
392	3	»	q. i. ma-vita pro vita pone 15.
»	»	»	q. i. Anima pro vita pone 15.
405	3	»	7 ab infra post 162 pro b lege d. 3.
406	1	»	1 ante 1 pone f.
409	3	»	6 ab infra ante nusquam pone Agens.
410	2	»	5 pro IV lege V.
420	1	»	2 lege et composita ex his mixta.
427	1	»	q. i. Vide V. post Intellectus pone 11.
435	2	»	q. i. II 378 post Forma adde 12, 13.
»	3	»	q. i. 18 Vide post Forma adde 12.
437	1	»	q. i. IV 888 post Forma adde 27.
439	1	»	6 dele quantum ad rationem intelligendi.
446	1	»	q. i. sis I pro Suppositum pone Substantia.
448	2	»	q. i. 18 Vide post Materia pone 25.
»	3	»	q. i. 1* Vide post Materia pone 14.
463	2	»	4 pro conspicitur ex lege conficitur ab.